

* Santa Anna **2021**
SAGUNT

**el
temps
* suspés**

En Graugo Servicios Integrales ofrecemos servicios de redacción de proyectos, licencias, dirección de obra, dirección de ejecución, ejecución de obra de construcción de cualquier índole y mantenimiento de la misma a través de nuestro departamento técnico que apoya y lleva el proyecto desde el inicio hasta el final, ejecutando los trabajos con personal propio y cualificado.

Ofrecemos un servicio completo y nos adaptamos a la necesidad de nuestro cliente. Para ello tenemos un buen equipo de profesionales que aportan soluciones personalizadas a cada proyecto.

CONTACTO:
Manuel Graullera Belloch
Telf: 687717296
www.graugo.com
info@graugo.com

el
temps
* suspés

el temps suspès

Dipòsit legal:

V-3680-2012

Visita el nostre llibret en:

www.fallasantaanna.com

www.panalfallero.com/2021

Plataforma ISSUU

Convocatòries 2021:

El present llibre ha participat en la convocatòria del Premis de la Generalitat per a la promoció de l'ús del valencià.

Este llibret participa en els PREMIS DE LES LLETRES FALLERES.

(www.lletresfalleres.com)

- Premi Climent Mata.
- Premi Mestre Ortifus.
- Premi Emili Llueca.
- Premi MURTA

La Diputació de València col.labora amb aquesta falla.

La delegació del llibret no és responsable de les opinions i comentaris realitzats per la gent col.laboradora en aquest llibret.

equip de llibret

Coordinació General:

Lourdes Crisol i Barrachina
Maite Francés i Lacalle
Carmen Tamarit i Carles

Delegació de Cultura:

Maite Francés i Lacalle
María Bono i Romero
Lourdes Crisol i Barrachina

Coordinació Publicitat:

Pablo Sanz i Espejo

Col.laboració especial:

José Tena i Tejado

Autors Poesies:

Manolo Civera i Gómez
Eva M. Marco i Raro
Carmen Tamarit i Carles

Disseny, maquetació i portada:

www.panalfallero.com

aviva
Agència de Promoció del Valencià

edita

2021

#hemtornatj

el temps suspès

el temps suspès

el temps suspès

el temps suspès

el temps suspès

el temps suspès

el temps suspès

el temps suspès

el temps suspès

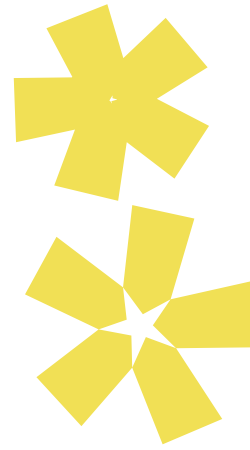
el temps suspès

el temps suspès

el temps suspès

el temps suspès

editorial

el temps
suspès

Any i mig després teniu en la vostra mà un nou llibret de l'any... 20, encara que siguem a l'any 21.

Ens han passat tantes coses que en la vida hauríem pogut imaginar-les... Per tal motiu, i és fàcil que no s'arribe a entendre, hem volgut fer un llibret convertit en diari més que un llibret en si. Molt personal, molt nostre, només nostre.

En ell donem veu a una part de la falla, que ens ha fet partíceps de les seues vivències en els moments més durs d'aïllament forçós que hem patit: mares primerenques, adolescents, mares de xiquets i xiquetes en edat escolar, professionals de l'educació i sanitaris, els majors, els nostres majors. I el pitjor de la pandèmia: la mort d'un dels nostres q causa de la maleïda covid-19, Vicent Antonino, Ramuncho; seguint els estrictes protocols, no poguérem acomiadar-nos d'ell com mereixia, envoltat de tota la gent que l'apreciava, després de més de 40 anys en el món de les falles, sempre en Santa Anna.

En eixe moment pense: com serà entrar i no veure'l rodar per allí amb la seua inseparable crossa? Com serà després

d'any i mig sense tindre la nostra seu oberta per a tots els fallers i falleres a l'hora de tornar a reunir-nos? Com serà la «nova normalitat»? O ja tindrem normalitat absoluta? En definitiva, com durem el TEMPS SUSPÉS?

El temps que hem estat a casa, tancats, ens ha donat per a pensar en les diferències que tenim... en el cap i reals, i hem volgut fer-les nostres, totes reflectides en nosaltres, vistes amb una ullada sincera. Eixes diferències, desgranades per blocs per l'ull d'un expert en lletres i investigacions dels nostres orígens, de les nostres arrels, vitals i falleres. Al meu parer, un subtil viatge per a fer-nos veure d'on venim i cap a on podem anar. Comparant el dia a dia, tal vegada podríem haver dit més, per més gent i possiblement millor, peròensem que allò important enguany era recuperar-se d'unes ferides que només el temps ens farà saber si han sigut lleus o greus. O per a qui han sigut lleus o greus. Voldríem que el TEMPS SUSPÉS no haguera vingut mai, però hem d'acceptar ja el que ens ha passat, el que ens està passant i el que ens passarà.

sumari

2021

**el
temps
* suspès**

pàg01. **edita** pàg 02. **editorial/equip**
llibret santa anna / pàg04/05. **sumari**
pàg 07-08. **pròleg** pàg09/José Tena i Te-
jado/ **llibret 2021** pàg 10/11. **saluda**
representants pàg12. **esbós falla**
gran pàg13-16. **versos falla gran**
pàg17. **esbós falla INFANTIL** pàg18/19.
versos falla INFANTIL pàg20-23.
comissió Santa Anna i executi-
va pàg24/25. **comissió Santa Anna**
INFANTIL i executiva INFANTIL
pàg26. **nouvinguts/udes a San-**
ta Anna pàg27-33. **COVID-vències**
Santanneres pàg34-35. **premis**
2020 pàg36-39. **in-memoriam/Ma-**
nuel Sastre i Hernández- Maite Francés
Lacalle/

pàg 40-43 . **en pandèmia teixim el**
sector faller/Eva Marco i Raro/ pàg
44-51. **passat un any records i re-**
flexions /Carmen Tamarit i Carles/ pàg
pàg 52/59 . **desafiament /Manuel Civera**
i Gómez/ pàg 60/62 **il.lusió volem fa-**
lles pàg 62/65 /Eva Marco i Raro/ pàg 62/65
estimat Paco pàg 62/65 /Eva Marco i
Raro/ **el lector** pàg 66/67 /José Tena i Te-
jado/ pàg 68 **programa de festes**
pàg 69-88 **anunciants**

pròleg

Jose Tena i Tejado

Qualsevol llibret d'aquest 2021 parlarà de la pandèmia. Podem titular-ho amb una metàfora, un eslògan potent que done joc per als articles de l'interior i que cride l'atenció, però no ens enganyem: els llibrets 2021 parlen tots de la covid.

Si analitzem el que és un llibret en origen, no deixa de ser l'explicació de la falla que plantem, que al seu torn és el reflex exacte de la realitat que vivim. Dit d'una altra manera, la falla és com una maqueta d'uns quants metres d'altura on esculpim i pintem el que vivim en el nostre dia a dia, les alegries i les misèries de la nostra societat més actual; i el llibret és el resum, majoritàriament poètic, de l'explicació del lema, rematada i escenes de la falla plantada. Per tant el llibret és, per consegüent, una versió escrita del que succeeix al nostre voltant, de l'actualitat més destacada.

Al llarg de l'últim quart de segle – i més concretament, els últims deu anys –, el llibret ha evolucionat en un objecte cultural on es parla de temes socials de màxim interès, que ens afecten o que vivim, fins i tot que desitgem reivindicar. Per exemple, hi ha hagut ja molts llibrets parlant de feminisme, de drets lgtbi, de lluita política, de solidaritat, etc. Més enllà de l'explicació, en prosa o vers, de la falla, el llibret és hui dia un conjunt d'articles, d'entrevistes, poemes, (micro) relats i tot tipus d'escrits, sota un lema conjunt, un pròleg i unes conclusions, que van lligades d'alguna manera – a vegades una mica "rebuscada" – amb el tema central de la falla. Podríem dir que el llibret és una forma més compacta i

més extensa alhora d'expressar tot allò que vivim, i el que ens envolta.

Fins ací crec que tots i totes opinem el mateix. El problema ve quan, en suspendre's tot, en detindre's el temps i cancel·lar la nostra festa, tot va quedar embalat en el taller. La falla no es va plantar, i amb ella, el 2020 va quedar paralitzat en les nostres retines. I ara ho traurem al carrer, a plantar-ho, a tornar-ho a exposar, com si li estiguérem fent un homenatge. Més concretament, traurem aquest setembre al carrer tot el 2019. M'expressaré d'una altra manera perquè quede totalment clar: les falles setembre 2021 reflectiran, mitjançant els seus ninots, el més destacat i representatiu de tot el 2019 fins a, posem, novembre – sempre hi haurà un artista faller una mica lent que li done per fer un ninot nou a l'inici de l'any, just abans de plantar -. També representaran els temes socials que encara no hem solucionat i que continuen sent molt importants, però amb un desfasament en temps irremeiable.

No hi haurà res del 2021. Llevat que una falla haja volgut ajudar al seu artista pagant-li per un escena més, les falles de setembre ens pintaran una realitat d'any i mig abans. Per posar un exemple, segurament – i què bé si foren totes – les falles de setembre parlaran de feminisme, però cap d'elles ho farà fent referència a la docusèrie de Mediaset, la de Rocío Carrasco, que ens ha mantingut en suspens i la qual, ha sigut un precedent a nivell espanyol del que és comptar de manera tan directa un maltractament

continuat i una violència vicària. Un altre exemple podria ser que totes les falles – ací no tinc cap dubte – tindran referències cap a la política i els màxims dirigents, però estic convençut que quasi no hi haurà ninots que parodien a Ayuso i sí que apareguen uns de tupé ros tenyit imitant a Trump, pertot arreu. Pensem, Ayuso no haurà dit, quan els monuments estaven acabant-se, això de “la corba és un reflex de la seua boca mústiga”, ni això de “Madrid és Espanya dins d'Espanya”, ni tan sols haurà defensat les delícies de pollastre com a aliment ideal per als menús escolars. I fins i tot Pablo Iglesias tornarà al panorama polític! I Rivera!. Les falles que plantarem en qüestió de setmanes estaran irremeiablement desfasades, embossades en el passat. El temps ha sigut suspés, igual que la nostra festa.

Trobarem multitud de referències a allò que ja vam viure i es va quedar suspés dins dels ninots, en la pròpia falla, per un temps indefinit que ara, per fi, sabem quan acaba. Ens mostraran Nôtre Dame cremant, la doble victòria del PSOE l'any de les eleccions, la irrupció de VOX – açò que no l'oblidem mai, pel nostre bé – la retirada per la porta de darrere de Joan Carles “el trempat”, o la visita de Greta Thunberg al nostre país. Però no parlaran de la covid, ni d'aquelles notícies que ens han deixat pegats i pegades al sofà. Per fer un símil, d'aqueixos que queden bonics en aquesta mena de publicacions i que fan pensar que l'autor o autora és molt però que molt llest/a, és com el rellotge del Titanic, propietat de Steward Sidney, que marca l'hora del seu enfonsament.

Els nostres rellotges, els que marquen el tic tac de la nostra festa, el nostre màxim exponent d'art urbà i crític, s'han quedat marcant aquell deu de març, quan vam saber que no podríem celebrar les Falles 2020.

Reprenent l'inici d'aquest escrit, si les falles que plantarem al setembre no mostraran l'actualitat que estem vivint, què ocorre amb el llibret? La veritat, ha sigut un tema del qual s'ha parlat molt poc, ja que s'han nomenat molt més altres professions lligades a les falles, com la indumentària i la pirotècnia, en haver sigut sectors durament castigats – i, en moltes ocasions, tocats i afonats – i que encara, hui dia, no hi ha consens. Quin lema ha de tindre un llibret 2021? El mateix que el 2020 o es busca un nou? Ampliem el llibret 2020 o canviem de terç, encara que el nou lema no siga el de la falla que plantem? Es pot tindre un llibret sense plantar falla?

Donaré la meua humil opinió. Però abans vull deixar clar que tot el que expressaré no té res a veure amb el fet de tindre un empresa que porta deu anys ja fent llibrets de Falles. Argumentaré el meu pensament des d'un punt de vista alié a la meua professió, però sí amb l'experiència de qui ha vist centenars de llibrets – i ha escrit en altres tants -. El llibret ha de continuar, ja que podem. El llibret porta tant anys sent un altre producte cultural de qualitat, amb un grandíssim abast, que enguany pot per motius més que suficients, deslligar-se de la falla. El llibret és plural, no el fa un únic artista faller i el seu equip, el fan les persones que el coordinen i moltíssimes més que aporten

els seus escrits, tant interns com externs a la falla. És un element que hui podem acabar, hui podem imprimir i, per tant, sí que en exposar-lo estarà actualitzat.

Per això tots els llibrets parlaran aquest any de la covid, del confinament, de la por, de les persones que ens han deixat, de les vacunes i de l'esperança. Dels anhels per tornar a viure com vivíem. És clar que en aquest últim any i mig han ocorregut notícies importants, però sobretot, hi ha hagut covid. Com és possible que encara debatem, per als nostres fallers i falleres, per al nostre barri, la nostra localitat i les generacions esdevenidores, si deixar o no deixar constància de tot el que desgraciadament hem hagut de viure? Ha sigut un tema tan aclaparador que ens ha ocupat mentalment i psicològica tot el recorregut des de fa dues primaveres. Hem d'explicar-ho, plasmar-ho, deixar la petjada. El llibret és un bitàcola, i no sols per a les fotos més horribles que ens fem en la setmana fallera.

El concurs de Conselleria a l'ús i promoció del valencià estigué clar des del principi, des que es va dir en la cadena de ràdio SER fa més d'un any i, molt després, es va corroborar per la consellera. El llibret enguany es deslliga de la falla. És un moment únic, i com a moment excepcional, podem prendre'ns les llibertats que vulguem. Em fa molta gràcia llegir comentaris, inclusivament per gent molt coneguda en el món dels llibrets – i amb gran experiència – que una comissió que no planta falla, ja siga per decisió pròpia com per una decisió consensuada en la seua localitat, no hauria de presentar-se

a aquest certamen. Potser aqueixos fallers i falleres no han viscut la covid? Potser el no plantar falla implica que tot aquest últim any, per a aqueixes comissions, ha sigut un camí de roses, o per contra mostra la gran dificultat econòmica que ha vingut repercutida pel virus? No totes les comissions són falles de 500 fallers, no totes han rebut subvenció extra, no totes han estat assessorades per a un pla Falles 2022, no totes estan en localitats que han respost amb un Sí rotund. Però, per què no deixar, ja siga en un llibret gran o en una versió mini d'aquest, constància d'aquesta pandèmia (vivències, pensaments, sentiments)? A més, em sembla justament la demostració més nefasta del que, molts mesos abans, es proclamava com a empatia pel sector faller. Fem costat als professionals que treballen per a les Falles! Els farem un homenatge! Però després, davant un concurs, el qual deixa clara en les seues bases que no va subjecta al fet que es plante o no unes Falles 2021, impedim que participen, potser d'aquesta manera, és més fàcil guanyar. I que els professionals que portem una dècada treballant per i per als llibrets (dissenyadors/as, maquetadores/as, impremtes) es foten. Què més dóna! Sempre poden esperar al 2022. Estic desitjant obrir molts llibrets 2021, siguen o no els de la meua empresa, guanyen o no millors premis que els que jo realitze. No tot és guanyar. Si en un any així, no es demostra gens d'empatia, per aqueixes comissions i pels quals treballem en això, ja tot queda dit.

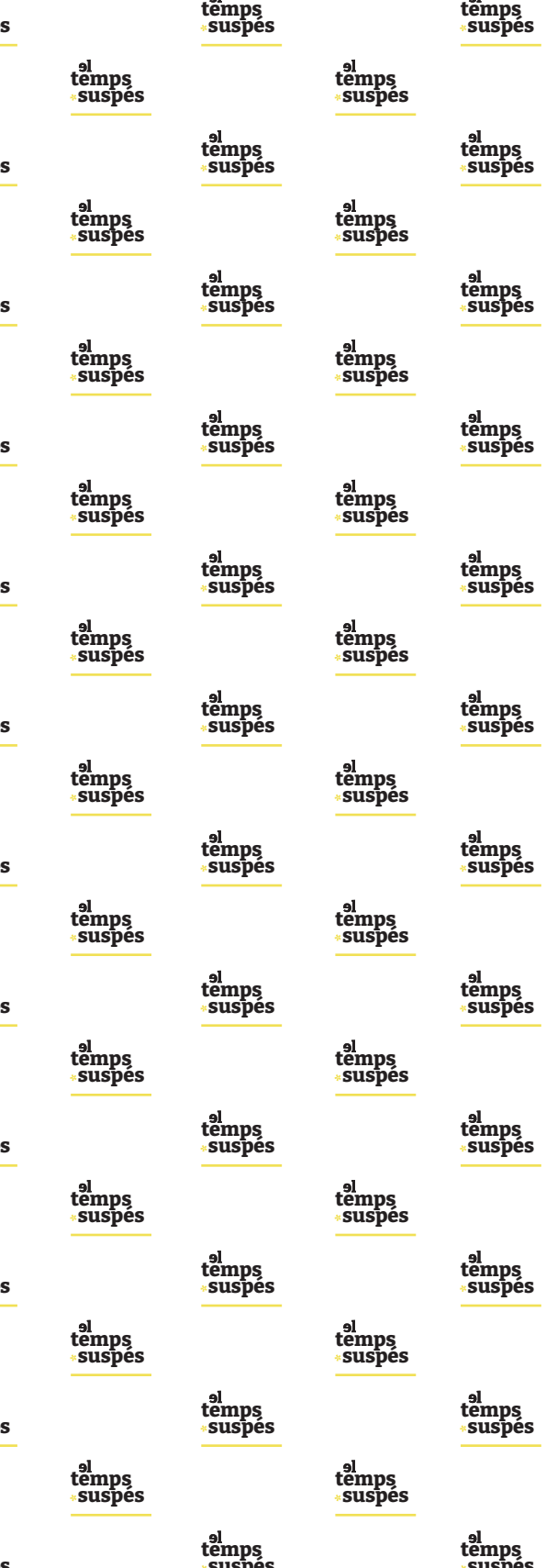
És un any tan diferent – de polars, passem a les samarretes de mànega curta, sense anar més lluny, i a veure qui és el bonic que es posa jaqueta per a l'ofrena – que podem prescindir de tot “el que s'estableix” en els llibrets. Hi ha alguns que no pensarien mai traure a la llum un llibret sense tapa dura, o més xicotet que la grandària d'un foli, o bo, amb un nombre de pàgines que baixa de les 300, 250, 200... 800. Perquè enguany, en la meua humil opinió de freak llibreter, tan vàlid és un llibret grandària A5 de 50 pàgines que un de 200 tot a color el doble de gran. Tots són cultura, tots són vàlids, tots reflecteixen la nostra veu, les nostres vivències.

Tots descriuran el sentiment de les falleres majors i representants 2020 que es van quedar a les portes de celebrar la festa per la qual portaven un any somiant i treballant; tots mostraran el pànic que hem patit per por de perdre als nostres sers estimats; tots honoraran a aquells i aquelles que ens han deixat i donaran la benvinguda als fallerets i falleretes noves; tots tornaran a lluir amb il·lusió i orgull els fantàstics treballs que els artistes fallers tenen en els seus tallers esperant poder-los traure al carrer. Tots parlaran de nosaltres, del nostre món, del que vam perdre i del que tornarem a aconseguir tindre.

Però llavors, de lema què posem? Perquè molt de rotllo, molt de rotllo, però encara no hem definit el títol del llibret. En principi vam pensar posar-li Desafiament, mostrant la lluita titànica i contrarellotge

que hem afrontat com hem pogut. Però després ens vam adonar dels nostres rellotges. Paralitzats. Muts. Encara a dia 10 de març de 2020. El temps. **EL TEMPS SUSPÉS**. Aquest és el nostre lema. Perquè, igual que el rellotge del Titànic, les nostres falles de setembre van quedar paralitzades molt abans de ser plantades, o en procés de. I el que comptarem serà el mateix o molt similar al que comptarà un altre llibret de la localitat, o d'altres localitats. I què importa? Perquè si hi ha alguna cosa que ens ha unit a tots i a totes – i mira que és difícil que alguna cosa ens unisca -, això ha sigut la covid. I quina millor manera d'explicar-ho, i deixar-ho gravat en el nostre històric, que en format llibret.

benvin-
guts i
benvin-
gudes

FALLES SETEMBRE 2021

saluda del nostre equip de representants

Ricardo Antonino i Pérez **P.**
Noelia Marchán i Comeche **FM.**

Ariadna Hernández i Díaz **FMI.**
Ulises Antonino i Nieto **PI.**

Fa ara un any al mes del març del 2020, les nostres vides van canviar 360°. La setmana que tant de temps havíem somiat i que tant esperàvem no es va poder celebrar.

La paraula que millor ens ha definit durant tot este temps es UNIÓ. Mai hem deixat d'estar units, d'estar junts i recolzar-nos per a que la situació fóra menys anguniosa. Durant la setmana fallera estiguérem molt de temps separats però a la vegada molt units. Agraïm a tota la nostra comissió les infinites paraules d'ànim i demostrar cada dia que som una gran família. Ens sentim molt orgullosos, perquè

persones com vosaltres les volem sempre al nostre costat.

A les nostres famílies fem una menció especial per ser i estar en cada moment de les nostres vides i per l'incrèible recolzament durant aquests dos anys. Trobem a faltar besos i abraçades però les mirades són el motor que més necessitem ara.

Si aquesta pandèmia ens ha fet adonar-nos d'alguna cosa és de que els amics són per a tota la vida, ells estan quan els necessitem, quan demanem ajuda i quan no. GRÀCIES a tots els nostres amics i amigues per alegrar-nos els dies més durs i per confiar tant com nosaltres en tindre la setmana fallera que mereixem.

Als nostres representants infantils, Ariadna i Ulises: vosaltres heu demostrat en aquest temps la sensatesa i la maduresa que cal tindre per enfrontar situacions difícils com

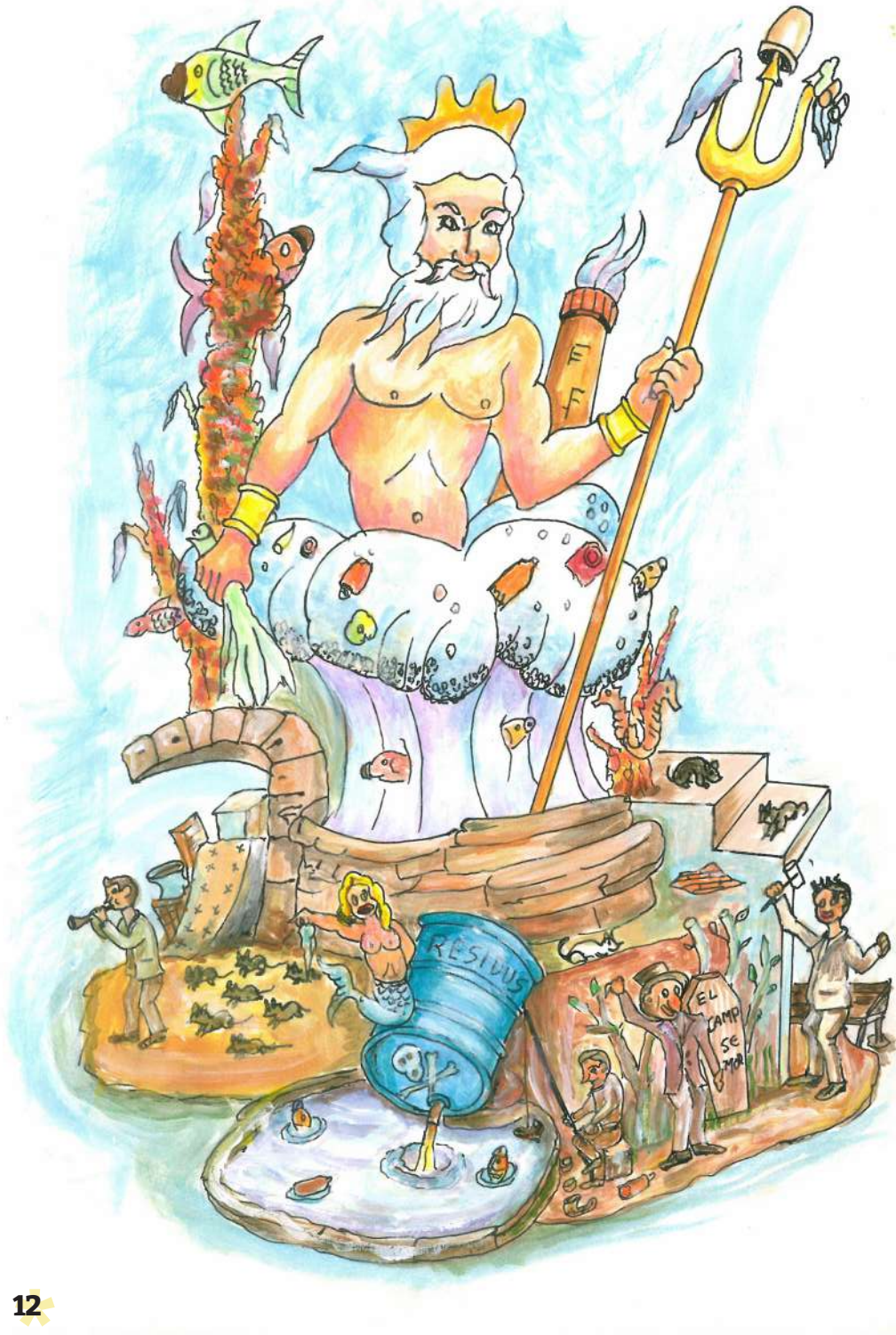
aquesta. Per a nosaltres sou dos pilars fonamentals en aquestos dos anys de regnat i sense vosaltres res seria el mateix. Us estimem.

A tot el món faller volem transmetre esperança i responsabilitat, ens queda molt per lluitar i som forts i tot passarà. És hora de demostrar que les falles podem amb qualsevol adversitat i sols ens queda esperar i estar units com sempre ho hem fet.

Sandra i Aitana i representants de la resta de comissions de FJFS: tot passarà i tindrem les falles que desitgem. Hem passat a ser història i 2020 + 2021 seran recordats per a sempre.

Veïns i veïnes, amics i amigues, fallers i falleres, SAGUNT TINDRÀ FALLES i el casal de la Falla Santa Anna es tornarà a omplir d'alegria i felicitat.

Per sempre agraïts,

esbós falla gran

2021

ELS DÉUS ESTAN CALENTS

L'Edén és un femer

A la mar nasqué la vida
i la terra és l'Edén,
el fabulós planeta lila
i ho ha de continuar sent,
pels que venen de seguida
puguen gaudir d'açò més
i perquè és tan bonica!

Les persones són la mida
del desenvolupament
que amb molt d'enginy fabrica
objectes i aparells
que mos donen alegria
i estalvien molt de temps
tant de la nit com del dia.

Tothom el consum practica
amb febra inconscient
i, com tot tot s'embolica
per costum i vendre més,
la gent ho desaprofita
i l'embalum se'n va al fem
i no cap, o pocs, recicla.

Pel món la gent al·lucina,
viatja de cap a peus
des d'Europa a la Xina,
cotxe, avió, vaixell;
també la mercaderia
recorre el món sencer
per anar de l'horta a la cuina.
El consum de l'energia
es desboca sense fre:
carbó, gasoil, gasolina
bateries, querosé
demandem dia a dia
sense importar-nos res
qui d'això se n'aprofita.

Del subsòl s'extrau i refina
hidrocarbur a tonells,
el qual crema de seguida
i creix la capa d'océ
i s'altera molt el clima
i la gel dels pols es perd
i s'inunda la marina.

Neptú no aguanta més

A la mar nasqué la vida,
d'això fa moltíssim temps,
i la cèl·lula petita
derivà en sers complexs
que poblaren la marina,
i la terra emergent
de colors fou ben vestida.
En la falla que és fantasia
Neptú està que s'encén,
i amb ràbia denuncia
tant de plàstic transparent
que dificulta la vida
en un present evident
que ofega l'alegria.
A la mar va porqueria
en tots els abocaments,
deixalles que l'humà tira
com aquell que no fa res
i tot el fons contamina
i queda com un femer
que la mort presagia.

Deixem-nos d'hipocresia
i controlem què llancem:
el plàstic va a la deriva
i no es degrada gens,
tot peix marí se n'atipa
i d'ells passa a la gent
i provoca malaltia.

La fi és apocalíptica
i el futur és present:
l'aigua de la mar s'enfita
i envaeix els continents;
la temperatura s'enfila
i asfixia molta gent
que amb dificultat ventila.

Quina és la causa, amiga?
Tu ho saps, Greta Thunberg?
És la ideologia
egòlatra i sens seny
de l'enginy que informatitza
la ment i el comportament
d'aquell que sempre maquina?

✱ **Escena I** **El vandalisme de la gent**

La societat demanda
que adequè l'Ajuntament
llocs per tindre assossec
amb foc, banc i taula.

Així tenim les Escales,
Sant Cristòfol al costat,
el Povitxol més avant
i en la mar un munt de platges.

Són els jardins dels més pobres
que tots hauríem de cuidar,
però sovint són pintats,
trencats i bruts de les sobres.

Quin ésser desfà sa casa?
Si no té trastorns mentals
és que està maleducat
o estudia per a vandal.

Contra ell fa vandalisme,
segur que és curt de gambals.
Ja estem ben arreglats
amb tant de masoquisme.

Controlem la desmesura
de menuts, joves i vells.
Que tot el que està bé, bé,
i el que no, és la tortura.

Escena II Els tres amors de les taronges *

La terra és natural,
l'aigua és el principal,
el fruit és fonamental
i el comerç és capital.

Taronja, fruita daurada,
que Hèrcules aconseguí
del més fermós dels jardins
en època molt reculada.

La terra és treballada
per zelosos llauradors
que treballen amorosos
i s'erixonen mirant-la.

L'aigua és imprescindible
per poder-la cultivar,
perquè es pugui regar
i siga de bon calibre.

El comerciant procura:
compra, transport i mercat
on es pugui despatxar
la bona manufactura.

Quan madura la taronja,
obri els ulls el llaurador
i se sent molt orgullós
i pensa en el preu de llotja.
La collita és a l'arbre,
espera el llaurador
que arribe el corredor
o se l'emporten els lladres.

La taronja estrangera
és el pitjor enemic
i la collita està en perill
per los baixos preus de venda.

Els grans trusts en el preludi,
les persones cobren poc,
tractaments sense control
i el cultiu en latifundis.

És molt gros el problema
del cultiu del taronger;
ja no dona prou diners,
caldrà desfer el dilema.

Escena III La sirena desconsolada *

La sirena està mirant
que les aigües no estan netes,
que estan brutes de tarquim
i és difícil revertir-les.

La sirena està pensant
quan reflectien estreles
en les aigües mar endins
i jugava a colpir-les.

La sirena està plorant
perquè no sap què fer-se'n,
perquè li sembla que és la fi
d'unes aigües inservibles.

La sirena està esperant
el valent que la defense,
que la porte al jardí
de les aigües més tranquil·les.

Escena V El flautista d'Hamelín *

El món és com Hamelín,
una ciutat habitada
per gent de tots els confins
que vivia ocupada
en el treball i els fills,
i estava governada
per un consell d'afins.

Un bon dia un fadrí
veié al corral de casa
unes rates com conills
que es menjaven la pollada,
els ous i el pinso de panís
que amb cura administrava
i de l'ensurt pegà crits.

Són rates com conills!
Amb un mos perds una cama!
Com pot ser? D'on han eixit!
Quina rata tan estranya!
Espantat avisà el veí
que era vinater de fama
amb el celler ple de vi.

–Senyor Colau, les ha vist?
 –Què he de veure, va, parla!
 –Les rates grans d'Hamelín
 són negres i de cua llarga,
 bigoti i morro fi.
 –Saps si el vi els agrada?
 –No ho sé, és fàcil que sí!

El vinater aflightit
 va córrer cap a la planta
 i veié que els ratolins
 anaven en bandada.
 –Ací perd un potosí!
 Cal que actue, pensava,
 amb tot el poble unit.

L'alarma es va espargir
 per les cases i la plaça,
 del meler que es llepa el dit
 al lleter que vol la vaca,
 al sastre que cus amb fil,
 al ric que seu en butaca
 i al pagés que guarda el fruit.

El poble emporuguit
 demanà una campanya
 i el Consell va decidir
 acabar amb la plaga
 que no els deixà dormir
 durant la llarga setmana
 a la qual no veien fi.

El Consell d'Hamelín,
 davant la gran amenaça,
 proclamà afavorir
 que qui exterminés la rata
 cobraria en sous mil.
 La suma era molt alta
 i també ho era el profit.

Un dia de bon matí
 un home com una canya
 a l'alcalde acudí
 per acabar amb la rata
 i cobrar aquell botí.
 L'alcalde va vore l'alba
 i content va dir que sí.
 L'home molt alt i molt prim
 l'endemà de matinada
 passejava per Hamelín
 fent sonar la seua flauta.
 Les rates, eixint del niu,
 el seguien per la plana
 fins ofegar-se en el riu.

El flautista tot seguit
 anà a cobrar la proclama
 i l'alcalde li va dir:
 –Per tocar un poc la flauta
 no voldràs que et fem ric!
 rebràs un sou de cobrança
 per treballar un matí.

–No és just, digué el flautí,
 els he llevat l'amenaça
 i vostés han de complir
 els mil sous de la proclama.
 –Emporteu-vos-el d'ací!,
 digué fort a l'ordenança,
 i seguisca el camí!

–Això no acabarà així,
 digué el flautista amb calma.
 Al carrer tocà el flautí,
 la xicalla que escoltava
 pegà darrere feliç:
 creuaren contents la plana
 i s'ofegaren al riu.

Hamelín es quedà trist
 sens escola ni xiquets
 que ompliren tot de crits.
 Al fons de l'Ajuntament
 l'alcalde se'n penedia
 de tindre tan poc cervell
 i actuar en la falsia.

✿ **Escena IV** **Pescar era un plaer**

Pescar era un plaer
 quan la mar tenia peix,
 i ara que no se'n veu
 la pesca bé que ens sorprén.

El pescador amb la canya
 pot pescar una sabata,
 i només amb molta sort
 podria ser de Charlot.

El pescador llançà al vol
 i del fons tragué un pot
 vell, xafat i rovellat
 que Popeye menyspreà.

El pescador té esperança
 de pescar una daurada,
 i va pescar una calça
 de la Pipi perquè és llarga.

Jo pesquí un mocador
 on vaig veure molt dolor
 perquè era de la donzella
 que brodava p'a la reina.

Escena VI La rata humanitzada

Per la forma distingim
els humans i les bèsties.
Ens diran que és ben fàcil:
les persones són humanes,
les bèsties animals,
les persones van vestides
i les bèsties a pèl.
Certament és un criteri
senzill i prou natural,
però no té gens en compte
els sentiments més profunds
i els principis, diguem-ne, ètics.
Observem atentament
i veurem la paradoxa:
hi ha animals que són fidels,
col·laboradors i dòcils
com el gos i el cavall.
Hi ha humans molt mantes,
violents i interessats,
més nefastos que les rates
que actuen d'amagat,
no saps mai el que pensen
i per on et van a enganyar.
A les rates no els importa
si a qui roben són rics
o són d'allò més pobres,
si són cosins, fills o germans.
Segur que coneixeu persones
que es comporten així.
Els hi ha veïns i polítics,
empresaris i banquers...
Aquests humans són rates
vestides com humans.

Escena VII La recollida de deixalles

1. A Sagunt
a bon punt
es recullen
les despulles
tots els dies
per la nit.

Es demana,
recomana
que la bossa
tota closa
es col·loque
al container.

2. Endemés
pots també
demanar,
concretar
que arrepleguen
altres trastos.

Dia i hora,
en ta porta,
has de treure
a ben veure
el que et sobra
i no ho vols.

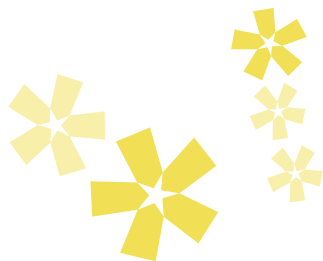
3. Al mercat
hi ha un car
a un punt
que recull
el que portes
pel teu compte.

esbós falla

INFANTIL

2021

LLEGIR LLEGENDES!

A la xicalla volem motivar enguany en la nostra falleta, a llegir llegendes i deixar al costat el mòbil i la tauleta.

A llegir llegendes de Morvedre, incentivant en els joves la lectura, perquè no podem deixar perdre la tradició oral, costums i cultura.

ESCENA PRIMERA: llegenda de... LA CREU DEL GARBÍ

Aquest cavaller ens fa memòria al cim més alt de la comarca, protegir-nos de la meteorologia el Garbí dites populars remarca: *"Quan el Garbí porta capell, fica't a casa i fes cordell"*

Per protegir les collites, la creu al Garbí posaren. Del foc i les tempestes al poble d'Estivella lliuraren.

ESCENA SEGONA: llegenda de... LES LLIMETES DE SANTA ANNA

Ací tenim a l'òrfena Zaïda, la xiqueta acollida al convent per les mongetes, la morisca en arrops i xarops experta que per casualitat va fer les dolces llimetes.

Les llimes de l'hort va convertir en les famoses llimetes de Santa Anna, el millor dolç que es podia servir que fins al rei les va tastar amb gana.

ESCENA TERCERA: llegenda de... ZACINT I LA FUNDACIÓ DE SAGUNT

El trobador proclama al vent fort la llegenda de Zacint el fundador, qui, adormit, en la serp troba la mort i quedà per sempre en el record.

La Torre d'Hèrcules i el camí de la Serpeta ens recorden aquesta interessant llegenda: que la societat no es quede dormint i quieta, que com titelles anem seguint la senda.

ESCENA QUARTA: llegenda de...
LA CÉRVOLA DELS SENYORS D'ALBALAT ✿

El cavaller està estorat en recordar
la tirania del senyor d'Albalat,
que al poble ha maltractat
i com a revenja els habitants
a la cérvola van matar.
Els agricultors per l'estat
avui també són maltractats,
perquè del Marroc han importat
taronges barates i de baixa qualitat.

ESCENA CINQUENA: llegenda de...
LA CALDERONA ✿

Esta anciana dama és Maria Calderón,
la bandolera que dona nom a la serra,
de tots els lladres la millor del món:
la Calderona, amagatall a la guerra,
niu d'estraperlo en la postguerra,
hui ens mira plorant:
per les sequeres i els incendis
el tomicus i altres plagues
van a poc a poc minant
el pulmó verd que em fa feliç.

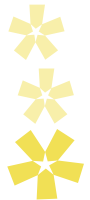
ESCENA SISENA: llegenda de...
LA FONT DEL CAMPANER

Maria de Luna va promoure la fundació
del convent de Sant Esperit a Gilet,
on els frares cuidaven el seu hortet
i una campaneta cridava a l'oració.

Conta la llegenda que el frare campaner
patia forts dolors als seus renyons,
caminava per la serra, gaudia les olors
de romer i timó dels barrancs i racons.

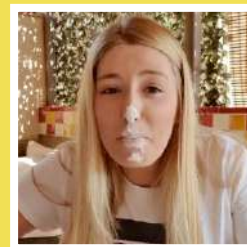
El frare agafa la vara de bastó:
clavada en la pedra ben fort
va fer brollar l'aigua a muntó.

La font del Campaner
al terme de Segart està,
per als renyons és bona,
per a tot amic i paisà.

ESCENA SETENA: llegenda de...
SANT VICENT FERRER, PATRÓ D'ALGÍMIA ✿

Ací tenim el cavaller amb el dit alçat
imitant sant Vicent, que predicant
la nostra comarca poble a poble visità,
i per ferrar la burreta a Algímia parà.
Encara es pot veure la pedra on el sant
va seure per esperar.
Hui els visitants no coneixen
bé els nostres pobles:
prefereixen les platges
i oblidar-se de muntanyes i serres.

Mª Josep Lacalle i Huerta
Conxa Aleixandre i Aleixandre
Mª Sacramento García i García
Mª Josep Sola i López
Mª Josep Catala i Alpuente
Olaya Marco i Micó
Ana Belén Mañas i García
Inmaculada García i Aleixandre
Eva Mª Marco i Raro
Imma Báguena i Tamarit
Casto Camacho i Ruiz
Lydia Camacho i Forte
Carlos Arbona i Muros
Irene Marco i Micó
Nuria Sanchis i Aznar
Héctor Pi i Francés
Juan D. de Haro i Guillén
Verónica Andrés i García
Jairo Caballero i Gómez
Alberto J. Galarza i Ortiz
Elena Gil i Alcamí
Ramón Caplliure i Gabaldón
Noelia Marchán i Comeche
Alba Fides i Borbotó
Raúl Ruiz i Morte
Ainhoa Moros i Marqués

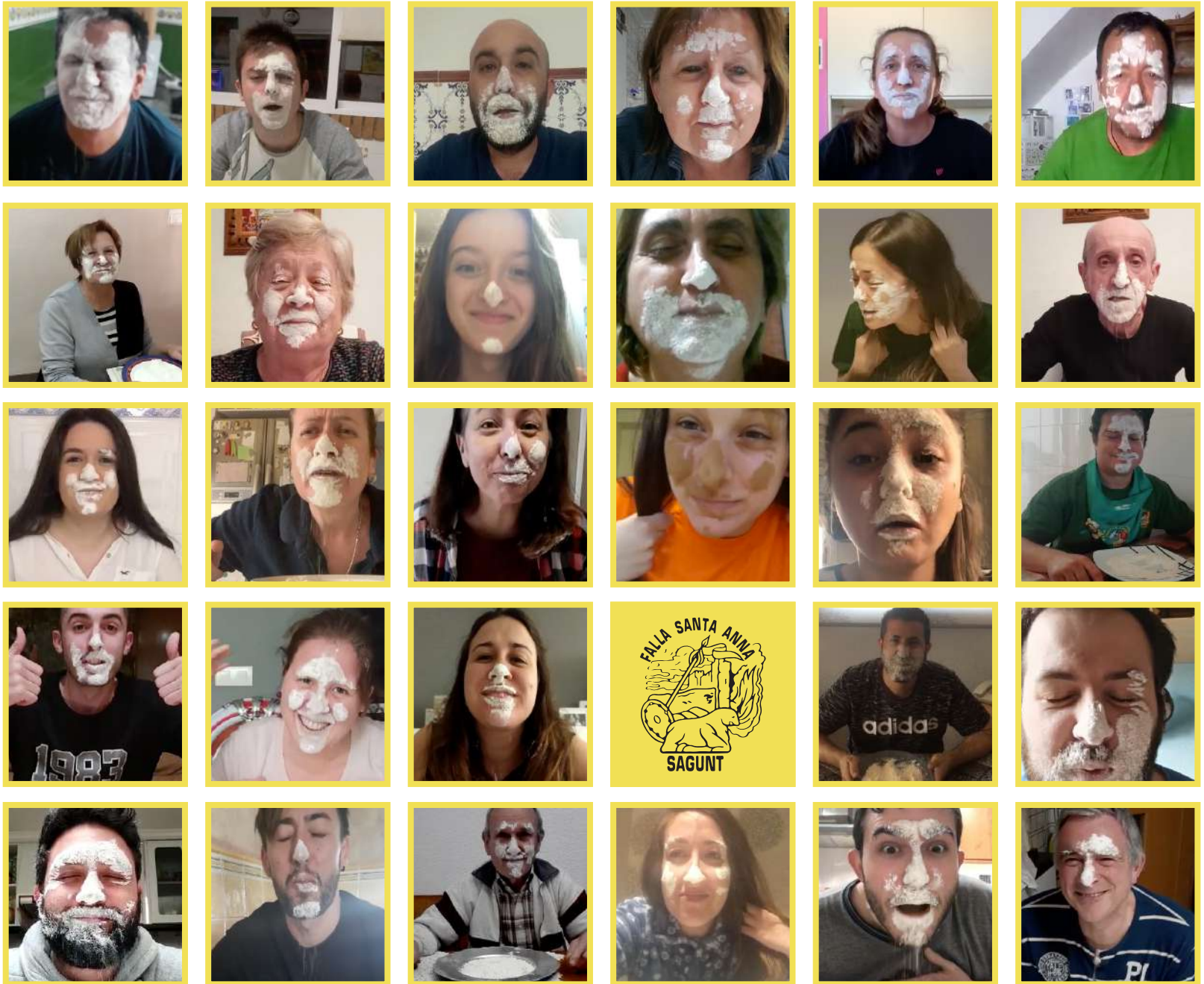
José Miguel Rozalén i Martínez
Borja Beltrán i Catalá
Cristina Miragall i Gálvez
Elena Caplliure i Gil
Coral Fraga i Agües
Paqui Mánñez i Martínez
Montse Mánñez i Martínez
Júlia Caplliure i Gil
Noelia Partal i Lara
Virginia Mascarell i Gimeno
Elena Carreres i Segura
Israel Verdejo i Pérez
Juanjo Monleón i Noverques
Kike Peris i Fortea
Pablo Ruiz i Alcaide
Marcos Beltrán i Catalá
Marta Carreres i Segura
Noelia Benet i Izquierdo
Paula Soriano i Segura
Angel Martínez i Zaurín
Estanislao Martí i García
Mireia Redondo i Gómez
Marta Chust i Aparisi
Ana Isabel Mena i Rueda
David Marco i Picó

comissió

Santa Anna

2021

comissió executiva

President

Vicepresident 1er. (Economia)

Vicepresident 2^{on}. (Casal)

Vicepresidenta 3er. (Cultura)

Vicepresident 4^t. (Actes i festejos)

Vicepresident 5^t. (Esports i activitats diverses)

Secretari

Vicesecretària i delegada de llibret

Tresorera

Comptadora

Vice-comptadora

Delegat de Comptabilitat

Delegada de Loteries

Delegada d'Infantils

Delegada d'Esports

Delegada de Cultura

Delegada de Xarxes socials, actes i protocol

Delegada d'Incidències

Delegat de Casal i «Viu les falles»

Delegada de Flors i vicedelegada de playbacks

Delegada de Cavalcada

Delegat de Pólvora

Delegat d'Ornamentació i Publicitat

Delegada de Play-backs

Delegat de Monuments

Vice-delegat de Loteries

Vice-delegats de Casal

Vice-delegat de Pólvora

Vice-delegada de Cavalcada

Ricardo Antonino i Pérez

Julio Gil i Alcamí

Ginés Ruiz i Lara

M.ª Teresa Francés i Lacalle

Josep Gil i Pallarés

Miguel Arenas i Chica

Josep Xavier Marco i Raro

Lourdes Crisol i Barrachina

Marta Gil i Sola

Cristina Forte i Aleixandre

Xelo Pérez i Castillo

Miguel V. Bono i Romero

Conxa Mena i Calza

Carolina Díaz i Mena

Maria Viñals i Andrés

Maria Bono i Romero

Eva Marín i Mas

Carmen Tamarit i Carles

Isaac Rubio i Torres

Gema Miragall i Gálvez

Loli Berzosa i Muñoz

Josep Campos i Matoses

Pablo Sanz i Espejo

Laura Palomar i Lloris

Francesc Marco i Tortajada

Eduardo Díaz i Peris

Vicent Antonino i Melià (T)

Adalberto Báguena i Tamarit

Julio Gil i Sola

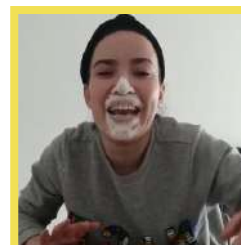
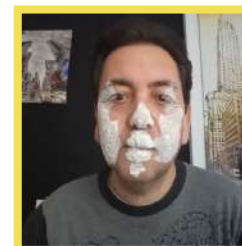
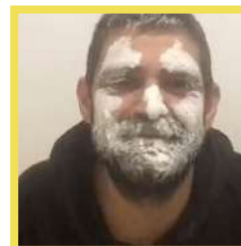
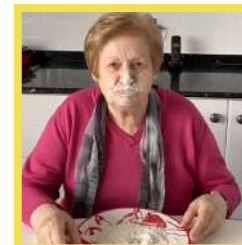
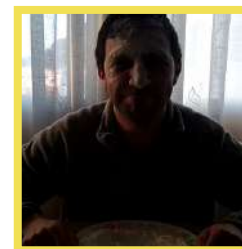
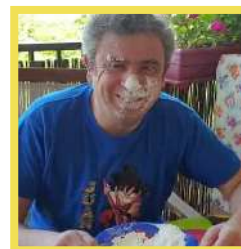
Abdón Antonino i Pérez

Juanvi Iranzo i Alós

Rafa González i Berzosa

Manolo Hernández i Cano

Tere Peris i Soriano

el temps suspès

comissió executiva

INFANTIL

President

Vicepresident 1er.

Vicepresident 2on.

Secretaria

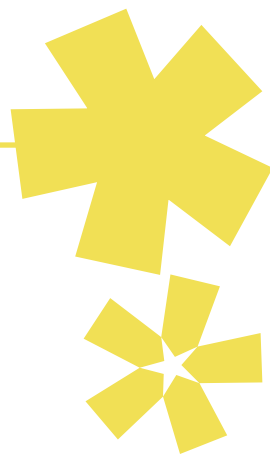
Tresorera

Comptadora

Delegats

Ulises Antonino i Nieto
Adrián Belmonte i Marco
Ariadna Hernández i Día
Alejandra López i Francés
Mª José Beltrán i Catalá
Rubén Belmonte i Marc
Daniel Hernández i Díaz
Diego Galarza i García

Issey Rozalén i Camacho
Ían Pérez i Báguena
Diego de Haro i Mañas
Carola Máñez i Martínez
Vera Galarza i García
Loara Gómez i Fraga
Vega Ruiz i González
Marina Espuig i Miragall
Marc Pérez i Báguena
Chloe Báguena i Andrés
Chloe Martínez i Claret
Claudia Quesada i Redondo
Alejandro Bono i Segura
Álvaro Bono i Segura
Sergio de Haro i Mañas
Emma Crisol i Barrachina
Lucia Rubio i Marco
Joan Peñalver i Miragall

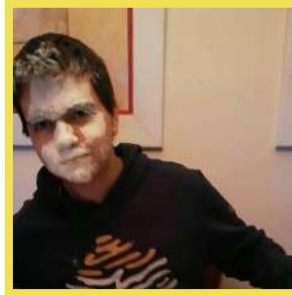
comissió

Santa Anna

INFANTIL

2021

Sergio de Haro i Mañas

Emma Crisol i Barrachina

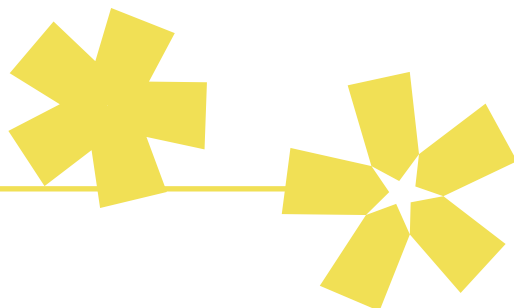
Lucia Rubio i Marco

Joan Peñalver i Miragall

nouvin- guts/des a Santa Anna

2021

COVID- vències santan- neres

2020/2021

*Esperem que 2021 i 2022 ens deixen tornar a la “normalitat”,
encara que siga poc a poc.*

2020. Un any per a oblidar, sense més, d'una o altra manera, a uns més que a d'altres, a tots ens ha afectat i hem sacrificat moltes coses de la nostra vida quotidiana. Esperem que 2021 i 2022 ens deixen tornar a la “normalitat”, encara que siga poc a poc.

Com esta part del llibret tracta de donar a conèixer les nostres vivències durant tot un any, intentarem fer-ho, contarem les covid-vències santanneres, perquè quasi tot ha estat marcat pel maleït covid-19.

Comencem on ho deixàrem l'any passat, amb la celebració del tradicional sopar de Nadal al casal, on tots els assistents gaudírem d'un bon soparet i ens desitjàrem unes bones festes. Uns dies després, el 4 de gener, es va realitzar la visita als betlems per part de les FFMM de Federació i també la dels Reis Mags, que feren passar una bona vesprada a la xicalla de la falla amb els seus regals.

Gener va passar amb la finalització dels jocs de taula i les activitats culturals, i també amb la celebració dels “dijous de berenar”, tan típica al nostre poble. Amb

eixa excusa muntàrem un berenar al casal per juntar-nos tots i gaudir de la tradició amb les pataquetes, les fabes, l'embotit... què no falte de res!

Durant febrer, que ja sabem que és el mes amb major activitat fallera, tinguérem els divendres les Nits d'albades i els dissabtes les cavalcades, a més de la Crida, que és el toc d'eixida de les festes...encara que no sabíem el que ens esperava...

Amb el començament de març, arribaren els tradicionals sopars de les comissions masculina i femenina i el dia 1 també celebràrem el bateig de la falla al taller de l'artista, complementat amb un dinar. La setmana següent, el dia 7, férem el repartiment de tortades i l'entrega de les recompenses al casal amb altre dinar tots junts, sense saber que seria ja l'últim...

A partir d'eixe moment, ja feia dies que la cosa estava “rara”, comencen a succeir coses que ningú hauria pensat mai. Comencem ja a preocupar-se de manera més seriosa per si el famós “bitxet” que està envaint tot el món ens va a tocar de prop perquè entre altres coses, la delegació de

Cecina ens comunica que no van a vindre a falles, la cosa en Itàlia no està massa bé i han començat restriccions. Comença a estar tot un poc en l'aire, però nosaltres hem de seguir amb el guió previst, i com no teníem xaranga per uns problemes que no venen al cas, ens menegem per trobar-ne una. Finalment ho aconseguim i signem el contracte amb ella. Açò és un dilluns, 9 de març, i el 12 hem quedat per començar a pujar falla. Però el dia anterior, 11 de març, es coneix que les falles es suspenen, amb tot preparat per a pujar la falla. Almenys, no hem tret res al carrer i podem conservar-ho tot fins que ens permeten plantar. Altres comissions ho tenen pitjor, perquè ja estan al carrer els monuments.

Des d'eixe moment, tot és confusió i moltes preguntes sense resposta, com tots ja coneguem, però les coses es compliquen encara més amb el confinament. Declaració de l'estat d'alarma, tots a casa i a no eixir si no és absolutament imprescindible. Clausurem el casal per evitar possibles problemes i a comunicar-se via telemàtica.

De fet, una de les coses que aprenguérem molts de nosaltres és a fer reunions telemàtiques, com la que tinguérem per a tancar comptes i presentar un nou pressupost per al proper exercici. Amb anècdotes, algun que altre problemeta per a connectar i amb el so, però es va poder fer de manera satisfactòria.

En este temps la gent s'avorria, i a un faller, Manolo, durant el confinament, al mes d'abril, se li va ocórrer la idea de

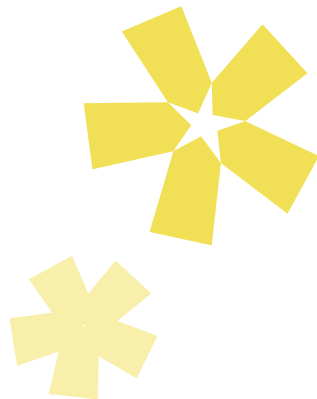
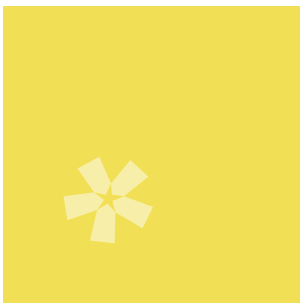
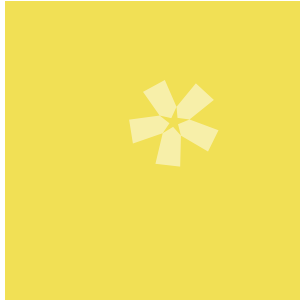
reptar a Carmen a posar la cara dins un plat ple de farina. Però clar, la cosa no acabà ahí, perquè Carmen traslladà el repte a tota la falla fent una cadena. Ella reptà a un faller, i eixe a un altre i així fins completar tot el cens.

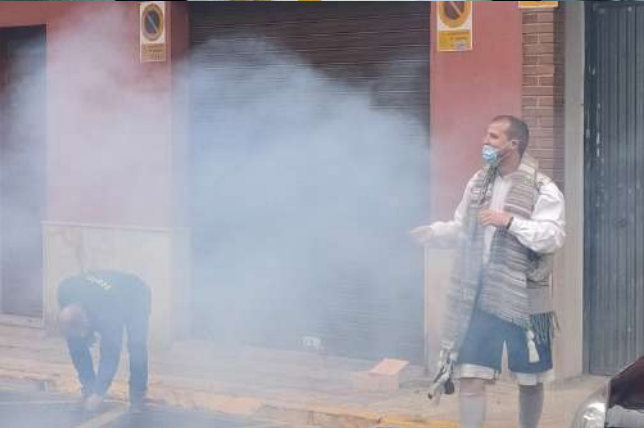
Passàrem uns dies molt divertits mentre veiem pel grup de Whatsapp de la falla els vídeos dels fallers superant el repte fins acabar. És una de les coses que sempre recordarem del confinament, com també tot allò que hem après a valorar i que fins eixe moment no li donàvem la importància que tocava. També a ser més solidaris, a respectar-nos més i a fer-nos més forts.

S'acabà el confinament, pareixia que la cosa tornava a la "normalitat", però va ser tan sols durant els mesos de l'estiu, perquè arribat novembre, una altra vegada la cosa començà a descontrolar-se.

En eixe període l'activitat fallera intentà anar recuperant part de les seues activitats, amb moltes restriccions. Algunes coses es pogueren fer, sobre tot, actes de Federació, com l'entrega de premis, que es va fer a l'Auditori, i on els nostres representants recolliren els premis d'activitats culturals i cavalcades, entre ells el 3er de carrossa de la cavalcada. I altres no es pogueren fer, com el dinar que teníem previst per al 14 de novembre i que degut a l'enduriment de les mesures sanitàries haguérem de posposar per a millor ocasió.

Quan començàrem a escriure estes línies, a meitat de desembre, la cosa estava complicada, s'havia tornat a

declarar un estat d'alarma, esta vegada per sis mesos, fins a maig, però també aparegué un fil d'esperança que ens van donar els científics, que amb un treball intens i contra rellotge, aconseguiren en menys d'un any tindre una vacuna per a protegir-nos a tots i vore si allà per finals de 2021 es poden celebrar unes falles més o menys normals. El problema és que alguns no arribaran, se'ls ha endut el sars-cov-2, com al nostre benvolgut Vicent, des de sempre l'ànima del casal de la nostra falla, treballador incansable i sempre disposat a tirar una mà. Descansa allà on estigues. Nosaltres sempre et tindrem al nostre record.

Com no, 2020 també ens dugué alguns naixements de nous fallerets. Els nous santanners que han vingut al món són: Sergio de Haro i Mañas, Emma Crisol i Barrachina, Lucia Rubio i Marco i Joan Peñalver i Miragall.

Els Nadals no pogueren ser com tots desitjàvem, perquè el "bitxet" estava complicant cada vegada més la nostra vida, i continuàrem amb més i més restriccions durant una tercera onada de la pandèmia que ens va dur a registres de contagis molt elevats, ja amb 2021 començat, i això que pensàvem que 2021 anava a ser molt diferent a 2020... sí diferent, però tot el contrari del que volíem. Van ser més de dos mesos a l'inici de l'any molt durs en els que quasi no podíem ni eixir de casa, tot tancat, toc de queda..., però poc a poc anàrem controlant la situació, i al mes de març, quan començava lleugerament a millorar la cosa, puguérem fer una "Setmana Fallera virtual", amb molta recopilació

de fotos de fa anys, anècdotes, ofrenes individuals a les esglésies (ací els nostres representants la feren vestits de gala) i fotos en la nostra plaça per a recordar el lloc on plantem el nostre monument. Estos dies "virtuals" acabaren amb focs artificials repartits per diversos punts del poble, iniciativa de l'Ajuntament.

Al mes de maig, els nostres representants també assistiren a la Creu de Maig, donada la millor situació en eixe moment.

Poquet a poquet estem aconseguint controlar al virus i tindre cada vegada un major percentatge de població vacunada. Això ens ha permés tornar a pensar en unes falles més o menys "normals". Vam fer unes consultes a la comissió i per abrumadora majoria considerarem que en el moment es puguera s'havien de celebrar les falles. Inicialment, la proposta de FJFS era en juliol, però Sanitat va considerar que era massa prompte, i que s'havien de fer a partir de principis de setembre quan ja es tinga un gran percentatge de gent vacunada i els riscos siguen molt menors. Es va debatre pels presidents i finalment, s'acordà fer-la del 31 d'agost al 5 de setembre, sempre que la situació ho permeta i amb els actes que es puguen celebrar.

Desitjant que tot ens vaja bé i que pugam, almenys, tancar un cicle faller per a poder començar-ne un de nou, i que esperem que siga amb quasi total normalitat, els emplacem per al pròxim exercici de 2022 on tornarem a contarlos el que succeisca en estos mesos.

Josep Xavier Marco i Raro

el
temps
suspès

premis 2020

Santa Anna i
Josep Maria Francés

PREMI
SANTA ANNA
AL CONTINGUT
DIDÀCTIC I CULTURAL
INFANTIL
D'UN LLIBRE DE FALLA
COMUNITAT VALENCIANA

PREMI
JOSEP M. FRANCÉS I DUATO
AL CONTINGUT
DIDÀCTIC I CULTURAL
INFANTIL
D'UN LLIBRE DE FALLA
CAMP DE MORVEDRE

Reunit el jurat qualificador de la VI Edició del premis Josep M. Francés i Santa Anna al millor contingut didàctic i cultural d' un llibret infantil de falla, compostat per: María Luisa Ripollés, Paqui Mañez, Yolanda Mira, i Josep Xavier Marco decideixen atorgar

PREMI SANTA ANNA 2020

S' acorda atorgar finalista Premi SANTA ANNA 2020 al següent treball.

LES MÉS BELLES DE TOTES LES COSES BRILLANTS

Autora: Estefanía Venegas i Merlos
Publicat en el llibret de l' **AC Falla Villarrobledo – Sant Carles d'Aldaia**

Otorga el premi SANTA ANNA 2020 a

UN VIATGE PELS VALORS

Autores: Raquel Sánchez, Marc Gil i Eva Navarro
Publicat en el llibret de la **Falla Barri la Ravalera de Borriana**

PREMI JOSEP M. FRANCÉS I DUATO 2020

S' acorda atorgar finalista Premi JMFD 2020 al següent treball.

I QUÈ?

Autora: Aurora Aleixandre
Publicat en el llibret de l' **AC Falla Doctor Palos i Adjts. de Sagunt**

Otorga el Premi JMFD 2020 a

L' ART D' EDUCAR

Autors: Héctor Català, Enrich Lluç, Rosa Benet, Anna Lluésma, Jorge Morte, Pilar Macián i Joan Isach
Publicat en el llibret de l' **A.C. Falla El Mocador de Sagunt**

in memo- riam

a Vicent Antonino i Melià

ET TROBAREM A FALTAR

**<<NO! Així, NO!
Ara NO! Per ahí NO!
Aixó NO! NO! NO! NO! NO!>>**

Quant trobarem a faltar eixa negació. Quant trobarem a faltar no sols la paraula sinó també el volum i el to de la veu, de la seua veu, de Vicent, el RAMUNCHO. Demanares el que demanares, volgueres el que volgueres, la resposta inicial ja la sabíem tots d'avantmà: NO!

Un NO! enorme que escoltaves amb un volum una miqueta alt i un to greu que

sentenciava el final de la curta conversa, però un NO! que amagava darrere un SÍ! encara molt més gran perquè així actuava. En quant giraves cua ell feia allò que se li havia demanat o preguntat com fer i no perquè no confiara en què un altre ho podia fer bé, sinó perquè així restava feina als altres.

A un dels santanners més antics se l'emportà la COVID19 deixant-nos colpits i penosos per no haver-lo pogut acomiadar com li pertanyia.

Vicent, el Ramuncho, començà la seua vida fallera allà per l'any 1978, entrà per la porta gran, com els toreros (també molt aficionat i membre de la Penya el Piló, junt als seus amics de vida).

Des del principi el ficaren al capdavant de l'organització del casal, i això fou el que va fer: menjars, begudes i manteniment, tot passava per ell.

Era un brutot de la feina, sobre treballar en l'obra tot el dia, sempre li quedava alé per a la seua falla. No passava dia que no anara al seu casal; sempre el trobaves allà fent alguna cosa: una martellà per ací, un colpet per allà, una netejadeta per l'altre costat, una organització de taules i cadires més cap allà..., en fi, qualsevol tasca que fera falta fer.

Després dels anys, amb experiència com a vicepresident a l'esquena, li tocà fer un pas més endavant i ocupar la presidència de la falla, i ho va fer amb la mateixa passió (o més si cap) durant alguns anys, cuidant que tant les seues Falleres Majors com els Infants no patiren de res.

Era un brutot de la feina, sobre treballar en l'obra tot el dia, sempre li quedava alé per a la seua falla.

Si conegut i benllogut va estar dins la nostra comissió, també ho va estar entre les falles del Camp de Morvedre on és difícil trobar algú de la seua quinta i molt més joves que no l'haja conegut.

Vicent, el Ramuncho, tenia molts bons amics per tot arreu. Defensà la festa fallera com el que més, sobretot en moments molt durs.

Estar al seu costat era fàcil perquè sabies que mai et faltaria de res en cap aspecte, tant dins com fora del casal. Era molt, molt, molt cabut; això, com tot en esta vida, que en excés era perillós, ho transformava en energia positiva, i sense voler, per molt que discutires amb ell, acabaves fent-li costat i d'una o altra manera tal i com havia vingut, la discussió acabava, perquè ell s'encarregava de no donar-li major importància a allò que havia ocorregut.

Treball, treball i treball, no he vist mai a Vicent parat, perquè inclòs ara, quan la seua salut li passava comptes d'una vida plena d'excessos de tant de treballar (amb menor mesura per diverses circumstàncies) sempre el teníem al costat de qui el sol·licitava.

El trobarem a faltar en les proclamacions, en les presentacions, en les setmanes culturals, en les muntades del pessebre i de l'arbre de Nadal, en les nits d'albades, en l'elaboració dels complements per a les disfresses de cavalcada i sobretot, en la plantà de la que sempre serà la seua falla, preludi de la setmana gran.

Gaudia com el que més de tots els actes però era especial per a ell el dia dels premis;

mai va faltar a la concentració a la porta de l'Ajuntament junt a tota la comissió a escoltar els que havíem aconseguit cada any i, en acabar, abans d'iniciar-se la cercavila, travessant pels carrers, tornava al casal i anava organitzant la baixada de cadires per a què totes les dones poguérem gaudir còmodament de l'acte d'homenatge entre comissions mentre ell aprofitava per a saludar tots els fallers i falleres coneguts i conegudes que al llarg de la seua vida anà fent.

El 17 de març es repeteix l'acte a les comissions als sectors del Port, i ja feia anys que no desfilava, però això no volia dir res, perquè estava atent a la preparació del berenar per als que baixaven a participar de l'acte.

L'endemà 18, l'ofrena, també des de molt menuts ens va ensenyar a desfilat, sempre atent a l'ordre que cadascú devia guardar i que cada xiqueta i dona portara les flors en condicions.

I per fi el dia 19, Sant Josep. Despertà, esmorçar, mascletà i el dinar del dia de Sant Josep.

Per la vesprada, mentre els nostres menuts (i les no tan menudes) participaven de les activitats infantils que se'ls havia preparat, ell junt a un grapat d'homes anaven fent marxa i preparant i organitzant la cremà de les falles: a poqueta nit la falleta infantil i a l'hora que ens pertocara la falla gran, no sense abans haver fet lloc al casal apartant taules per a guardar com cada any les tanques que havien protegit els monuments.

Eixa era la missió de Vicent, del Ramuncho, sense donar-se importància pel que feia, tota la comissió ha confiat sempre en la seua feina i per sempre quedarà gravada la seua tasca.

Tasca que recolzat per la seua família de sang, Xelo, Abdón, Ricardo i Ulises, ha dut a terme fins als últims dies de la seua vida.

Segur que allà on estiga s'haurà retrobat amb els santanners i santanneres que marxaren abans que ell i als que ja feia temps que no veia: Lanza, Juanito "Suminsa", Mercedes, Paco Carbonell, Adalberto, Roberto Garcia, Jaime Tomás, Pepe Francés... i tants altres .

I ací ens ha deixat als santanners i santanneres coixos, a uns un poc més que a d'altres perquè alguns també han estat de la colla d'amics fora de la falla, alguns altres el conegueren des de ben menuts inclús des del naixement, per a d'altres va estar una referència com a persona i com a faller, a la fi cadascú de nosaltres sap per què el trobarà a faltar.

La COVID ens déu moltes vides, però la vida del nostre benllogut Vicent ens pesarà en aquesta comissió molt especialment.

Família Antonino Pérez, sabeu sobradament que ell viurà per sempre ací, al nostre, al seu casal, perquè nosaltres, l'Associació Cultural Falla Santa Anna no l'oblidarà mai.

Per tot i per més...

Gràcies Vicent!! Gràcies Ramuncho!! D.E.P.

Maite Francés i Lacalle.

| Home fort i bondadós en l'esforç.

In memoriam

No hi ha escrit més trist que aquell que es refereix a la defunció d'un ser estimat, d'un amic.

Si els responsables del Llibret Faller, decideixen publicar-ho, serà la segona vegada que ho faig. En la primera ocasió, es tractava d'una carta que vaig escriure a un amic també molt volgut i que ens va abandonar, era per a Pepe Francés.

Hui és per al meu volgut, estimat i recordat Vicente Antonimo Melià, Ramuncho.

Que curiosa, capritxosa i cruel és la vida, si es publicara aquest escrit, serien dos escrits d'un adeu definitiu per a dos bons amics. Els primers que vaig tindre quan arribí a Sagunt: Pepe i Vicente.

Parlar de Vicente és parlar de bondat amagada en una falsa aparença d'home dur, rude.

Virolat si es vol, però sempre disposat. No sabia manar, s'avançava al comandament i ell al cap.

Treballador, molt treballador i mai amb cap reny.

Tenia una mirada profunda, però amiga. Fosca com els seus ulls, però alhora neta i transparent. No enganyava.

D'idees fixes, a vegades l'acostaven a ser en alguna cosa "cabezón", però de recorregut curt. Prompte li tornava la proximitat i fins i tot el seu somriure sorneguer, obert i sincer.

Sentia i volia a la seua falla, La Falla de Santa Anna. Juntament amb el meu altre

amic, Pepe, crec no ofendre a ningú si dic que, vivien per i per a "la seua Falla".

Eren fallers icones, un pel que fa a la part cultural, l'altre fent-se càrrec de la cura de la tropa fallera en general. Ningú ha sigut millor "casalero" que Vicente. Ens cuidava i quasi acaronava diria jo.

Qui dels qui hem sigut fallers no recorda amb afecte a la saga familiar "Ramuncho". Vicente en la intendència i la seua mare, la recordada "tia Ramuncha" en la cuina. Quina parella, mare i fill. Escandalosos sí, però tan carregats de bondat i afecte com les racions "D.O. Ramuncha" abundants i generoses.

Vicente era bon menjador, a poquetes coses els feia fàstic. Tenia bona gana. Compartir amb ell una taula, era assegurar-te una estona agradable de companyonia, alegria i amistat.

Seriós i responsable quan l'ocasió així ho requeria. Va saber assumir la Presidència de la seua Falla en moments potser delicats i va fer un pas al capdavant. Com a home d'aparença de planta dura, mai distant, també sabia de discreció i donar pas al costat sense cridar l'atenció.

Ha sabut deixar el seu afecte i amor per la seua falla a la seua gent: Chelo, Abdón i Ricardo actual President, al seu nét Ulises.

Estic segur que des d'on estiga, vigilarà la seua falla. Viurà la seua falla i si és precís renyirà per alguna cosa que considere que no estiga bé. Mai va emmudir a l'hora de dir la seua veritat, la seua opinió. Sempre parlava de front.

Vicente, estic plenament convençut que sempre, sempre seràs recordat en la teua Falla simplement perquè "tu eres part de la Falla". I dic bé eres i seràs.

Saps Vicente, no sé per què crec que, quan acudisca al camp de futbol a veure al teu estimat Saguntino, continuaré sentint els teus crits forts de suport, d'ànim i també de crítica, sense estar tu seguiran sentint-se en el camp, estic segur.

No vull, ni ho faré, com tampoc ho vaig fer amb Pepe, dir-te adéu. Serà un fins ara. A vosaltres preferisc portar-vos amb mi.

Has lluitat com un jabato i has arribat al final de la teua carrera tenint la millor qualificació: bon marit, bon pare, avi consentidor, i bon amic, molt bon amic per a mi i per a tot un munt de gent fallera i no fallera.

Vicente no has passat només per la vida, has tractat de viure-la i has aconseguit deixar el millor de tu, la teua amistat, lliurament i alegria.

Gràcies per ser així Vicente en la teua vida. I gràcies ara, estigues on estigues, segurament amb gent coneguda, per haver sigut com vas ser.

Amic fins quan ens vegem. No m'importa dir-ho, ni avergonyeix dir-te: et vull Vicente. Us he volgut i us vull perquè vau ser els meus primers amics saguntins, Pepe i tu.

Una abraçada de Manolin, com tu, em cridaves.

Manuel Sastre i Hernández

Fins sempre "Ramuncho"

en pandè- mia teixim el sec- tor faller

Eva Marco i Raro

L'impacte econòmic de les Falles en l'economia valenciana no té un estudi seriós al respecte. A València, en 2015, amb l'entrada del Govern de la Nau s'aprovà un pla estratègic amb l'objectiu d'avaluar l'impacte econòmic, social i turístic en la ciutat.

Cinc anys després, l'estudi s'ha quedat pendent de realitzar, ja que estava previst fer-lo al llarg del 2020, a iniciativa del regidor de Festes de l'Ajuntament de València i amb la col·laboració de la Universitat de València i la participació de la Interagrupació de Falles i de l'Institut Valencià d'Investigacions Econòmiques.

L' 11 de març, amb la suspensió de les Falles per la pandèmia del coronavirus, el

projecte queda pendent i les estimacions de les pèrdues a conseqüència d'esta suspensió són aproximades. El mateix president de la Generalitat estimava l'impacte econòmic en una entrevista en RNE al voltant de 700 milions d'euros.

Al voltant de la festa de les Falles es crea un teixit productiu artesanal de gran valor econòmic, ja que envolta sectors com els artistes fallers, pirotècnics, indumentaristes, orfebres, artesans de la seda, bandes musicals, impremtes (llibrets), floristes... Tots estos sectors són molts, tenen un gran nivell d'especialització i depenen principalment de la festa. No sols de la festa de les Falles, sinó també de les festes dels pobles, de la Magdalena i de les Fogueres d'Alacant.

Indumentària

Pel que fa a la indumentària, és un sector molt castigat per la suspensió de les Falles, no sols per la situació de tancament per l'estat d'alarma al març sinó per la situació d'incertesa que es viu encara actualment, sense saber com i quan es podran celebrar les Falles del 2021.

El sector no ha viscut mai una crisi com esta: en la crisi del 2010 van viure una baixada de la facturació, però amb la del coronavirus la facturació ha minvat totalment. Des del març, a penes alguns tallers han realitzat alguna confecció, altres han tancat temporalment, altres estan aguantant una situació crítica i sense ajudes. A l'octubre es manifestaren orfegres i indumentaristes en silenci vestits de dol demanant solucions i van aconseguir reunir-se amb el conseller d'Economia Sostenible, Rafael Climent. Demanaven més implicació, l'ampliació dels ERTO i dels crèdits ICO. Actualment, al mes de desembre no ha millorat la situació ni la venda online, ni la publicitat ajuda a remuntar a un sector que viu amb angoixa com passa el temps i no veuen la llum. El que està clar és que si no hi ha actes fallers, no reviurà el sector de la indumentària i dels complements. I el més perillós d'esta situació és que, si no reben algun tipus d'ajuda, molts tallers de confecció i venda poden tancar definitivament. Des de les administracions no s'ha donat protecció al sector ni ajudes

específiques. Cal tenir en compte que les Falles són Patrimoni Immaterial de la Humanitat i cal protegir-les. Pareix que s'ha oblidat en temps de pandèmia el reconeixement de la UNESCO, o almenys l'han oblidat els nostres governants.

Artistes fallers

Els artistes fallers són el sector més visible de la festa, i a la ciutat de València han tingut més suport que en les juntes falleres dels pobles. Moltes de les falles dels pobles depenen d'alguna manera de les festes populars i festes d'estiu; per exemple, a Bunyol el 70 % del pressupost era finançat amb la Tomatina.

Amb la cancel·lació de les Falles, quan ja molts artistes tenien peces al carrer, tot va ser un repte: costos de transport,

solucionar el problema d'emmagatzemar totes les falles, la incertesa del futur...

Tal com comentava Raül Martínez en les converses organitzades per l'ADEF al desembre, els artistes fallers que treballen per a localitats de fora de València han minvat la seua facturació al voltant del 80-90 % perquè no han rebut treballs per a l'exercici 2021, i a més a més no tenen cap subvenció. A la capital tenen més suport institucional i han mantingut més o menys amb diferents treballs la facturació, i la reducció està al voltant del 60-70 %.

El gran repte del Gremi d'Artistes Fallers al futur serà mantenir la qualitat artística de les falles, ja que molts treballadors especialitzats com fusters, pintors artístics, escultors, etc. s'han vist obligats a deixar el sector per poder subsistir.

A més a més, amb la cancel·lació de les Falles i la incertesa de celebrar actes fallers, més totes les restriccions imposades, les comissions falleres han vist que el cens faller va minvant dia a dia. No poder celebrar reunions de més de 6 persones i cap acte faller ha afavorit esta tendència.

Com seran les Falles dels pròxims anys? Tindran la qualitat i uns pressupostos similars als anteriors?

Pirotècnia

La pirotècnia és un altre sector que està patint la crisi provocada pel coronavirus; no sols els ha afectat la cancel·lació de les Falles, sinó també perquè no

està celebrant-se cap mena de festa ni espectacle pirotècnic.

Amb la suspensió de les Falles es paralizaren els tallers de pirotècnia i tot el material fabricat per a les festes falleres no es van consumir. Al primer semestre van salvar la facturació, ja que les comissions falleres pagaren per endavant el material i la facturació no es va veure afectada. Cap al juliol, amb la suspensió de les festes populars del pobles, la caiguda dels ingressos arribà al 80 % i la realització d'espectacles pirotècnics va disminuir un 95 %.

La situació és molt difícil: els magatzems estan plens i sense cap expectativa de realitzar cap festa. Què fabriquen si no tenen projectes ni festes ni espectacles?

La majoria dels treballadors estan en ERTO, però el costos fixos, els impostos, cal liquidar-los mes a mes. Si no reben ajudes o comencen a activar-se els espectacles pirotècnics, molts es veuran obligats a tancar. I això comportarà que moltes persones perdran el seu treball, com en el cas del artistes fallers. Treballadors especialitzats i amb una gran professionalitat probablement no tornaran a treballar en el sector.

Altres sectors relacionats amb les Falles també s'hi han vist afectats: les bandes de música, les impremtes, les floristeries, l'hostaleria, els comerços del barri, etc.

Actualment, la celebració de les Falles 2021 no serà al març i la situació epidemiològica és complicada, per la qual cosa continuaran en crisi els sectors relacionats amb la festa. Les institucions públiques han de protegir estos sectors artesanals i culturals, ja que són únics

i estan vinculats a una festa declarada Patrimoni de la Humanitat per la UNESCO.

Si veritablement volem la supervivència d'estos sectors, caldrà ajudar-los reduint els costos fixos de les empreses i concedint ajudes directes. També les ajudes podrien vindre en reduccions de l'IVA cultural, exempció de l'IAE, reducció de les quotes d'autònoms i altres.

Tota la festa de les Falles té com base principal les comissions falleres; sense elles no existiria. Moltes comissions, amb la disminució del cens faller, poden arribar a passar dificultats; per tant, cal recordar a totes les falleres i fallers que nosaltres, LA COMISSIÓ, **som el gran motor de la festa** i sense el nostre treball i la nostra il·lusió la Festa de les Falles no podria existir.

Membres de totes les comissions: aguantem esta crisi, perquè la nostra festa

és la millor del món i no podem deixar que la flama de les Falles s'apague. Encara que les celebrem fora del mes de març, teixim el sector faller. I quan les condicions sanitàries ens deixen, ni que siga al maig, al juliol o al setembre, plantem les falles, lluïm els vestits en l'Ofrena, escoltem les xarangues i bandes al carrer, gaudim de la mascletà i de tota la festa fallera, per tancar a la fi el cicle faller i renàixer en un nou exercici.

passat un any records i re- flexions

Carmen Tamarit i Carles

Arribades les dates en què havíem d'haver estat preparant les **FALLES 2020** hem volgut fer la vista enrere recordant i reflexionant sobre el confinament imposat el 13 de març de 2019 per causa de la COVID19 i que va trencar molts somnis i il·lusions del món faller, en especial de tots els Presidents i Falleres Majors que després d'un any esperant la nostra setmana gran hagueren de guardar-los junt els tratges i complements ja preparats per a ser lluits als actes fallers més significatius.

Una vegada assumida la nova situació, tots vam haver d'adaptar-nos a una nova forma de viure però no tots ho vam fer d'igual manera. I això també va passar entre santanners i santanneres.

Els records i reflexions que hem recopilat no són més que una mostra del que va passar la ciutadania en general. Els fallers i les falleres que

han col·laborat no són ni més ni menys especials que la resta, simplement són ells i elles.

Records i reflexions que mostrem generalitzades en funció dels grups que hem entrevistat, malgrat les diferències que, evidentment, s'han donat individualment o familiar.

I d'elles, de les nostres tres MARES PRIMERENQUES són els primers records i reflexions. Quina va ser la primera sensació? Com van viure l'embaràs? Quin control mèdic van tenir? Com van enfrontar el part?

Una de les nostres mares es va assabentar del seu estat una vegada confinats i l'alegria es va barrejar amb ansietat provocant unes sensacions que mai havia pensat tenir quan arribara el moment. Compartir la bona nova amb la família per videotrucada no va estar la manera somiada però sí la imposada per les circumstàncies.

Però el primer sentiment comú, tant per a elles com per a ells, va ser la por. POR amb majúscules. Por a allò per vindre, por al contagi i transmissió, por a possibles imprevistos, por a estar a soles en el part, por ... a tantes coses.

Eixe període de temps d'embaràs que havia de ser un període de descobriment i felicitat compartits amb la família es va tornar de la nit al matí en un període en què la por inicial deixava pas a la inquietud també compartida. Un període de tancament a casa, de no poder fer les compres que tanta força donen, de no poder passejar orgullosos el seu estat, de no poder fer tantes i tantes coses!

Les consultes mèdiques, telefòniques i totalment impersonals i fredes, seguides de la realització de proves

bàsiques (no totes les que tocaven) sense cap companyia, com és el cas de les ecografies que tanta il·lusió fan sempre a les parelles, o les classes prepart i de lactància, les van trobar a faltar. Tot va ser una vivència individual no compartida. Fins i tot el part, el qual van haver d'enfrontar a soles i atabalades per les mascaretes obligatòries que creaven sensacions estranyes.

Així i tot i com havia de ser, les famílies van estar fent costat sense manifestar la tristesa i pesar que sempre les ha colpit per no poder fer allò que "de normal" hagueren fet amb alegria, esperança i il·lusió.

Malgrat tot, amb la inquietud tornada en tranquil·litat perquè tot els va anar bé, a hores d'ara comptem amb

Emma, Lucía i Joan en la família santannera i desitgem vore'ls ben prompte al casal on tots tenim ganes de tornar.

Com també tenim ganes, i moltes, de vore armar aldarull a tota la menudalla santannera que tampoc ho van tenir fàcil durant el confinament. Menys fàcil ho van tenir pares i mares de tota aquesta colla per a mantenir-los entretinguts durant dies i dies. Com ens va passar a la majoria tots van pensar que 15 dies era com un temps de vacances un poc especials. Quan els 15 dies es van convertir en molts més la preocupació va passar a formar part dels pensaments diaris. La primera tasca va ser la d'organitzar les activitats diàries per tal de que els més fadrinets mantingueren una mínima estructura horària. Així la majoria van

decidir que les hores del matí estarien dedicades a la realització de tasques escolars per a dedicar les vesprades a les activitats lúdiques individuals o familiars. Les rutines horàries van permetre així que l'ús de tablets i mòbils estiguera reduït al mínim.

És ben sabut que els nanos i nanes tenen una gran facilitat d'adaptació a les circumstàncies i que disposen d'una imaginació inigualable que unida a les joguines de que en disposen fan que el temps els passe amb certa rapidesa. Malgrat això van ser pares i mares qui hagueren de tirar mà també de la imaginació per a fer-los els dies més suportables. I a la imaginació es va unir la tecnologia ja que els tutorials de youtube per a manualitats i activitats infantils i familiars van fer meravelles i ajudaren molt a fer divertides moltes de les hores.

Hores que a més de divertides van afavorir molt la convivència familiar.

Com que tot ha de tindre una part positiva, en aquests casos pares i mares han valorat haver pogut gaudir junts dels menuts i menudes, de vore'ls créixer i ser testimonis de cadascun dels avanços que feien i d'evitar les actituds geloses dels germans majors cap als menuts al compartir-ho tot.

L'altra cara de la moneda és la falta de convivència amb els familiars

més propers. Sobretot amb els iaies i iaies amb la manca d'afectivitat que mutuament s'aporten. I també les preocupacions i tensions que pares i mares han hagut de reservar-se davant la xicalla. En uns casos pel tancament dels negocis familiars, pels ERTE de les empreses, per la defunció de familiars propers als que no van poder acompanyar; a la fi, totes eixes situacions que tots i cadascun de nosaltres també hem viscut d'una o altra manera.

Com sol dir-se, els nanos són "alçapenes" i per això donaren alegria quan els ànims van estar baixos.

També en eixos moments ajudaren als pares els jovenets de la casa, els i les adolescents. Xics i xiques que hagueren d'enfrontar una forma d'estudi que mai no havien imaginat. Es quedaren per celebrar a les escoles i instituts les activitats prèvies a la setmana fallera i després dels dies previstos de vacances per la nostra festa, veien el confinament com una prolongació. Però a poc a poc van haver d'acostumar-se a un sistema d'estudi tan diferent del habitual que els va costar algun que altre reguiny per part dels pares. Deixar en llurs mans la responsabilitat total de la realització dels deures que via mail o classroom rebien del professorat, va estar una tasca difícil d'enfrontar. Per això per a molts d'ells el curs passat

va acabar d'una manera estranya i amb un nivell d'aprenentatge inferior al que hagueren desitjat. I també va acabar sense cap festa, especialment per a qui acabava la Primària. Van trobar a faltar la festa i el viatge de comiat dels que havien estat companys i companyes durant molts anys. S'hagueren de conformar amb els comiats telemàtics mancats de calor, d'abraçades, inclús de plors.

Per altra part aprengueren a conuiu molt més amb la resta de la família i van haver de posar actitud i voluntat per tal d'evitar discussions entre germans i també amb pares i mares. Alguns van incloure noves activitats a la rutina diària i tots i totes van trobar a faltar les eixides familiars. Malgrat tot ho han superat però no ho obliden i per això ara compleixen les mesures de prevenció perquè no volen tornar a passar-ho.

Els nostres adolescents ens parlaren com a alumnat d'escoles i instituts. I el professorat? Les mestres i els mestres com ho van viure?

Segons les vivències i la visió de dos santanners, mestre i mestra, van estar els i les mestres més majors qui ho van passar més mal. Per una part per la por a contagiar-se o contagiar alumnat i companys, i per l'altra per la manca de formació digital que d'un dia a un altre van necessitar per tal de poder

personal sanitari

els nostres majors

contactar amb alumnat i famílies. Cenyint-se a les ordres de Conselleria no podien fer ús de mòbils per tal de poder fer cridades o videotrucades per tot allò de la protecció de dades personals, però la realitat i, molt més, la necessitat van fer que, en alguns casos, el mòbil acabara sent el mitjà de comunicació entre ambdues parts. Altra problemàtica que es va presentar va ser la manca de recursos de moltes famílies que no disposaven dels mitjans tecnològics adequats ni de possibilitat econòmica per a adquirir-los. Quan els mitjans tecnològics existien eren les interferències familiars, la problemàtica en l'ús o els problemes de connectivitat allò que impossibilitava la comunicació. Així es va arribar a final del curs passat, però com que no hi ha mal que no vinga per a bé, el curs actual va començar molt caòtic amb els canvis constants d'ordres que arribaven a les escoles des de Conselleria i a la fi cada centre va haver de prendre les mesures que va considerar més adequades en funció dels recursos materials i personals de que en disposava. Això sí, s'han organitzat seminaris de formació i actualització del professorat en l'ús de noves tecnologies i han programat actuacions a realitzar en cas de que torne a haver un nou confinament.

S'esmentaven abans els més majors dels mestres perquè el primer sentiment que van tenir va ser de nou la

por; exactament igual que els nostres majors, els santanners i santanneres seniors. Com que van girar la clau de la porta des del primer dia, la por que van sentir no va ser tant al contagi com a la soledat, sobretot en el cas de les que es van quedar a soles a casa. La resposta a aquesta soledat va estar diferent perquè diferent és el caràcter de cada persona. Així que en un cas els plors es van fer habituals com les ganes de que arribar la nit per a gitar-se i que acabara el dia; i en un altre cas la cuina i la costura van ser les activitats que acompanyaren hores i hores, dies i dies.

En el cas de matrimonis seniors la soledat va ser compartida i els va permetre compartir molt més temps de conversa i també de tasques cassolanes. Tasques cassolanes que van estar comunes en uns i en altres: reorganitzar armaris, tirar trastos, neteja de racons, cura de plantetes, ... els va mantenir ocupats durant molts dies. Però no tot va ser fer feina, també disposaren d'hores per a descobrir

nous programes d'entreteniment, sèries d'acció i policiaques que els mantenien l'atenció ocupada, fer "caminates" per l'interior de la casa, activitats físiques amb guia virtual o ballar pel passadís; i, per suposat, a les vuit de la vesprada eixir al balcó a fer els aplaudiments de rigor en homenatge al personal sanitari i a totes aquelles persones que donaven tot tipus de servei a la societat. Les vuit de la vesprada, una hora desitjada des del matí perquè després dels aplaudiments venia, en molts casos, la xerradeta de balcó a balcó amb el veïnat, l'únic moment d'esplai i convivència de tot el dia.

Xerradeta que no va suplir en cap cas les videotrucades amb fills i filles, néts i nétes, perquè a d'ells i elles tots els han trobat a faltar en els dinars familiars de diumenge amb les besades i abraçades corresponents. La seua rutina es va trencar de colp i volta. De colp i volta desaparegueren les trobades de dilluns al casal seguides del sopar i la partideta de

parxís, les compres i esmorzarets de dimecres al mercat, i d'altres activitats semblants.

De colp i volta van haver d'acostumar-se a fer un seguiment d'allò que els havia tancat, de la covid19. La quantitat de morts diàries, de malalts en UCI, d'infectats, eren notícies colpidores que els preocupaven i per això van complir fidelment totes les mesures sanitàries imposades. També van fer un seguiment a nivell polític i tots coincideixen en valorar el cabreig que els produïa les actituds i comentaris de tota la nostra classe política en general.

Així doncs, encara que majors, han vist que són capaços, físicament i psíquica, de superar situacions mai desitjades ni pensades i que encara tenen forces per a mantenir-se firmes perquè tots tenen clar que la vacuna és la millor manera d'acabar amb el virus, tots estan esperant la seua "punjadeta" i tots pensen que els majors són els que millor estan complint amb les mesures sanitàries, perquè tots tenen ganes de retrobar-se amb els seus i de tornar a la normalitat.

Normalitat més que desitjada per al personal sanitari. Potser que els records i les reflexions que m'han aportat les sanitàries de la nostra comissió hagen estat els més colpidors perquè, com tot, si ho escoltes als

informatius t'impresiona però quan t'ho contenen persones properes a les que aprecies i que ho han viscut en persona, eixes paraules et colpeixen molt més.

Tot allò que cada dia escoltava als noticiaris de la televisió i que, de vegades, podia semblar que s'exagerava per tal de "clavar una poca por a la població", elles em van fer veure que era una realitat viscuda dia a dia.

La manca d'informació directa per part dels responsables hospitalaris va crear una primera sensació d'abandonament en què cadascú feia allò que millor li semblava. L'ambient distés va canviar radicalment sent la tristor i la serietat les que envairen sales, habitacions i corredors dels hospitals. La quantitat de malalts que s'atenien amb la manca total de materials de protecció adequats van fer que la càrrega psicològica agreujara la física. A la tensió de la càrrega de treball es sumava la tensió personal en arribar a l'àmbit familiar i evitar contacte físic per por de ser portadores ja que els primers 30-40 dies passaren sense realització de cap tipus de proves serològiques el que creava una inseguretad afegida a la tensió acumulada.

El desconeixement dels procediments a seguir amb cada malalt, la inseguretad a l'hora de prendre certes decisions, la

tardança en rebre unitats de protecció, inclús la manca de formació en l'ús de certes unitats mèdiques, van estar els agreujants en l'ànim del personal sanitari. La saturació i la càrrega de treball es va veure triplicada en qüestió de dies. Els protocols de neteja en quiròfans i habitacions reduïa el temps d'atenció; i en aquest aspecte totes reivindiquen la tasca del personal de neteja, molt important i molt poc reconegut, ajudant a solucionar fins i tot problemes de dotació quan els superiors no responien a les demandes del personal sanitari.

Van estar molts els dies en que la càrrega de treball arribà a ser estressant, enfonsades dins d'eixes EPI que aportaven molta protecció però també molta angúnia sobretot quan passaven hores i hores, fins a 7 o 8 hores seguides sense menjar, beure o anar al bany per tal de no retirar i tornar a posar la unitat de protecció, procés complicat i costós que comportava un temps de què no en disposaven. L'augment de les plantilles va ajudar però no va estar suficient.

Reconeixen que amb eixe nivell de tensió l'atenció als pacients no sempre va estar la més adequada i, per tant, la resposta dels mateixos i dels familiars també era inadequada en algunes ocasions. Sobretot en la UCI. Viure de primera mà, com ho ha

els nostres menuts i menudes

fet una de les nostres sanitàries, el fet d'haver de negar la possibilitat de visites a un malalt que ingressa a eixa unitat amb un estat greu és una sensació tan trista que arriba a afectar personalment, molt més quan al pas dels dies la situació s'agreuja i el pacient no compta més que amb la companyia, la mà i la calor que només una sanitària, com és el cas, pot proporcionar.

El pas del temps i l'experiència adquirida per pura pràctica va fer que la situació anara fent-se més lleugera d'assumir malgrat que la càrrega de treball encara és molt forta en aquestos moments. Els protocols d'actuació ja es dominen i la campanya de vacunació entre el personal sanitari han ajudat a relaxar les tensions

malgrat el cert descontrol que en alguns hospitals s'ha produït.

Totes coincideixen en valorar que falta molta consciència social per tal de superar amb més rapidesa aquesta pandèmia.

Pandèmia que com a comissió fallera ens va afectar en la celebració de les falles 2020. Setmana fallera que Noelia, la nostra Fallera Major, tècnica sanitària, va passar treballant i veient cada dia d'eixa setmana tan especial com València estava totalment buida quan havia d'haver estat en plena activitat festiva. Com a bona professional va entendre el que estava passant per molta tristor que no acabar el seu regnat com tocava li produïra. Exactament igual que Ricardo, el nostre President. A Ariadna i Ulises, els nostres representants

infantils, van haver d'estar els pares els qui hagueren de fer la tasca d'animar-los fent-los vore tot allò que al llarg de l'exercici havien viscut i donant-los l'esperança de que més prompte que tard tot tornaria a la normalitat.

I així estan els quatre, esperançats en poder viure una setmana gran, la seua setmana gran que en un moment o altre arribarà i podran gaudir acompanyats de tots el fallers i falleres, majors i infantils, santanners i santanneres que els farem costat per a que la seua setmana siga inoblidable.

A Irene, Isaac, Gema, Lourdes, Carolina, Ana Belén, Vero, Imma, Eva, Ariadna, Alejandra, Adrián, Rubén, Mª José, Ulises, Alejandro, Álvaro, Alberto, Paqui, Maru, Conchita, Concha, Maruja, Loli, Alba, Eva i Noelia. Moltes gràcies per compartir les vostres vivències.

desfia- ment

Manuel Civera i Gómez

La Falla Santa Anna és una associació de veïns que compta amb 85 anys de vida. Algun dia caldrà repassar la seua història per recordar que venim de lluny i continuem avançant amb la voluntat de dotar la festa d'una perspectiva intel·lectual, camí que endreçaren fallers històrics com Josep Maria Francés Duato, acompanyat per Carme Tamarit, Francesc Marco, Juli i Josep Gil, Vicent Antonino (RIP), Maite Francés... i una llarga llista de persones de fallers i amics de la falla que han treballat per una consciència ciutadana exemplar i que no puc relacionar-los ací ara. Recorde que Pepe Francés es dedicà en cos i ànima a aconseguir que el llibre de la falla assumira la normativa de la universitat i incloguera les més diverses textualitats: històrica, social, narrativa, poètica, religiosa de qualitat literària, didàctica, humorística... escrits per persones amb criteri encara que no foren fallers. Això era revolucionari en el món faller dels anys vuitanta perquè l'obertura del llibre a les textualitats implicava superar la clàssica secció escrita dels llibrets amb to humorístic i irònic de la fi dels segle XIX. De fet, comportà una polèmica significativa dins del món faller saguntí, però la tesi

Venim de lluny i continuem avançant amb la voluntat de dotar la festa d'una perspectiva intel·lectual,

de Josep Maria Francés va demostrar l'encert i avui bona part de les falles de Sagunt inclouen als seus llibres treballs escrits en tots els gèneres i els llibrets esquitats han passat a ser llibres amb cos. La Falla Santa Anna ha fet moltes més coses, per exemple: disposa d'un artista faller propi, Marco, que elabora les falles expressament segons el guió prèviament decidit per la comissió i ha construït motius centrals específicament saguntins; ha publicat llibres com les poesies de Josep Martínez Rondan; ha dedicat part del llibre i ha programat dins de la Setmana Cultural activitats amb cadascun dels pobles de la comarca. A més, hi ha una activitat que destaca en la Setmana Cultural, que consisteix a elegir una persona o institució que sobreix en la comarca per la seua tasca cultural, esportiva, política, etc.

Vull dir amb tot això que la Falla Santa Anna ha fet i fa esforços ingents perquè el món faller saguntí siga una part conscient i responsable de la societat. Només per tot això, l'any 2020 va treballar per elaborar el llibre Brutícia, que denunciava la cara bruta de la societat, no per faltar a

ningú ni al patrimoni, sinó perquè volíem que el nostre llibre fora un espill on veure'ns la cara, per reconèixer-nos, i ens fera ben conscients que, els valencians, i concretament els saguntins i saguntines, tenim la sort de gaudir d'un clima excel·lent, un patrimoni natural i històric excepcionals, però també, com a persones que som, tenim mancances i descurances i només podem ser millors si les eliminem i les netegem. Avui, quan estem escrivint el llibre de 2021, esperonats per la pandèmia que assota el món un any sencer, reparem que la comissió pro-llibret de la Falla Santa Anna tingué la gosadia de tractar un tema inèdit, la cara menys agradable de la societat, sense emmascarar la brutícia del nostre món, del saguntí i per extensió del valencià, i més encara el va titular així mateix, *Brutícia*, per més que a primera vista semblara que el títol feia visible un aspecte negatiu de la societat i fora en un contrasentit que apareguera com a títol del llibre de la festa valenciana i, conseqüentment, de la bellesa i de l'alegria de la Falla Santa Anna.

El llibre *Brutícia*, en done fe, fou el resultat d'una línia de treball responsable i conscient realitzat amb la voluntat de fer des de les falles una contribució conscient a la societat, com he exposat. Recorde que havia d'anar-me'n de viatge el dia que repartien el llibre i les tortades, que estaven a punt de confinar la població per l'expansió de la pandèmia de la covid-19, i arrepleguí al casal el llibre i la tortà. L'arribada de la pandèmia congelà

la Plantà i els actes de les festes de Sant Josep de 2020, i amb això el llibre no tingué la difusió que calia. Al llibre quedaren reflectides les preocupacions dels col·laboradors, des dels versos de l'explicació de la falla a l'últim dels articles. Els esmente pels titulars per aproximar-nos a l'ampli ventall de temes que es proposen: de l'estat de les cases de la noblesa saguntina del segle XVII-XIX, de la violència en la societat, de la brutícia en la banca, de l'evolució o desintegració del llenguatge, de l'abandonament i la degradació del patrimoni, del joc brut en la comercialització de les taronges, del problema dels abocadors, de l'ètica i la política, del compromís amb el medi natural i social, de la brutícia en falles, de les fake news, de la mar de plàstic, dels micromasclismes, de la SAG, de la brutícia en el sistema educatiu, de la salut pública i la qualitat de l'aire, de les biofalles del futur i de la brutícia en la justícia.

El llibre *Brutícia*, vist des d'avui, i tenint en compte la severitat de la pandèmia, sembla respondre a una intuïció col·lectiva dels col·laboradors de Santa Anna, els quals, com a detectors sensibilitzats de la societat, plasmaren una mena de premonició. La Terra és el paradís del cosmos on la societat gaudeix dels seus fruits saborosos, d'una extraordinària bellesa i d'un magnífic benestar a canvi només de complir les regles i normes de la seua naturalesa. El llibre *Brutícia* denuncià els desajustos de tota mena que es produïen i, mira per on, s'ha desencadenat una epidèmia que recorda les catàstrofes apocalíptiques de la Bíblia. No soc exagerat perquè les conseqüències han estat funestes, dramàtiques econòmicament i encara no sabem com acabarà. De moment, membres destacats de la falla han sofert la infecció i Vicent Antonino Melià, el faller responsable del casal (des de la construcció a la gestió), ha estat víctima del virus. Quan una falla compta amb persones com Vicent Antonino, els objectius més ambiciosos resulten fàcils d'aconseguir i, de fet, ell fou l'artífex del casal de la falla, una seu singular a Sagunt. El trobarem molt a faltar, sobretot la seua muller Xelo Pérez, els seus fills Abdón i Ricardo, i el seu net Ulises, els dos últims han estat presidents de la falla l'any 2019 de la pandèmia. Jo el trobaré a faltar perquè érem parents per part de sa mare, la tia Tona, i perquè ja no podrem fer-nos el glopet de cassalla en els actes de la falla. Ell forma part de la història de la falla i els seus familiars

continuaran el solc amb la humilitat i la convicció que el caracteritzava i el feia gran.

La pandèmia de la covid-19 ha paralytat bona part del món productiu i cultural. Els casals, que eren veritables centres socials i substituïts dels antics casinos i societats culturals, han hagut de paralytzar les activitats i fins i tot tancar les portes

per les polítiques sanitàries respecte del confinament de les bombolles familiars. També ho han fet els bars i restaurants i les companyies de teatre i bandes musicals. He parlat estos dies amb amics del món de la música i del teatre, i les seues paraules m'han revelat la creu que els ha caigut damunt. Estaria bé que, després de la paralytzació del món faller, el suport de la societat a les falles tornara i les associacions emprengueren l'activitat amb força i amb noves idees perquè la vida continue. La Falla Santa Anna, amb tot el que comporta, ha de continuar i continuarà; de fet, enmig de tanta angoixa s'ha planificat l'any 2021 amb l'esperança que siga l'any de la recuperació. En consonància, la comissió pro-llibret vol renovar l'entusiasme i encarar el futur amb força, per això la nostra proposta gira al voltant d'afrontar els problemes, de capgirar la sort, de mirar el futur amb optimisme. Per tot això, l'hem anomenat Desafiament.

Hem acceptat el desafiament que suposa tirar endavant, i per aconseguir-ho comptem com sempre amb tots els membres i amics de la Falla Santa Anna, sobretot amb el geni de Sagunt. Sí, amb el geni, perquè la ciutat de Sagunt es fundà en el segle vi aC segons reflecteix la carta d'Empúries escrita en grec jònic. És a dir, fa dos mil sis-cents anys que Sagunt entrà en la història per la influència dels comerciants grecs, ben segur la primera

ciutat de la costa est de la península Ibèrica. Al llarg dels dos mil sis-cents anys d'història de la nostra ciutat, hem atresorat el solatge de les cultures que s'hi han assentat: la ibèrica (Saiganda), la romana (Saguntum), la germànica i l'hebrea (Mora Veter Sagunti), l'àrab (Murbítar), la cristiana (Morvedre) i altres amb menor incidència. I així, el nom de la ciutat s'ha adaptat a les diferents cultures i ha mantingut sempre el nom antic adaptat a la fonètica de cada cultura, finalment a la catalana, Sagunt. Sabem que el topònim evolucionà en dues embranzides: Saiganda > Saganda > Saguntum, i Mor-veter-sagunti > Murbítar > Morvedre; però sempre amb la memòria del nom clàssic que deriva de l'arrel sagan, que en basc significa «barranca, vall» i potser sakon amb el significat «còncav» per allò de la vall de Segó o de Sagunt. Aquesta etimologia s'adiu amb l'orografia de la ciutat i del territori, perquè podem comprovar que la ciutat es va construir a la vall del Palància i en la barrancada de la concavitat nord de la muntanya del castell o arse. D'aquests dos mil sis-cents anys, uns mil impregnaren la ciutat de pensament clàssic a través de les cultures: ibèrica, grega i romana; uns nou-cents s'imbuïren de pensament islàmic, i uns set cents de pensament judeocristià. Amb tot aquest bagatge que anima el nostre geni, és segur que aconseguirem alçar el cap i encara potenciar les nostres capacitats. Només cal fer una invocació a les nou muses de les arts i de les ciències perquè ens desperten l'enginy i ens recolzen en la nostra tasca:

Cal·líope, la musa de la veu, té el do de l'eloqüència i la dicció perfecta. Es representava amb un estilet (instrument per a escriure) i una taula de cera on s'escrivia. Hi ha llegendes que la presenten com la mare d'Orfeu i Linus. Ella ha d'inspirar els nostres presentadors, oradors i rapsodes.

Clio era la musa de la història perquè a la seua intervenció s'atribueix la introducció de l'alfabet fenici a Grècia. Es representa amb un roll de pergami, suport en què els grecs escrivien. Es considera la mare de Jacint, company d'Apol·lo. Ella ha d'orientar els nostres col·laboradors en matèria històrica, tan important a Sagunt.

Èrato és la musa de la poesia lírica amorosa i es representa amb una lira. Ella ha d'estar molt present en els nostres precis, perquè la poesia va unida a les exaltacions dels representants de la falla en les albadades i en les composicions poètiques que s'integren en el llibre.

Euterpe, la molt plaentera, filla de Mnemosine i Zeus. És la musa de la música i se li atribueix la invenció de la flauta doble (aulos), instrument de vent fonamental en la música antiga. Es representa coronada de flors. Fou la santa Cecília cristiana, i cal comptar amb ella perquè no manque la música de xaranga, de banda i de conjunts en la festa.

Melpòmene és la musa de la música en la tragèdia. Es representa amb un ganivet en

la mà i la màscara en l'altra. En les falles, la tragèdia no es practica com a gènere teatral, i menys amb l'ús de la màscara, potser perquè el caràcter dramàtic de la festa ha estat substituït per la nit de la Cremà, el significat catàrtic del foc.

Polímnia és la musa dels cants sagrats, del silenci respectuós i de la discreció. Es representa en una actitud meditativa, amb un semblant seriós. Aparentment és la que menys podem relacionar amb les falles, però no és així perquè les manifestacions festives de la falla tenen darrere moltes hores de reflexió, treball i silenci.

Talia és la musa de la comèdia i de la poesia bucòlica. Es representa amb la màscara somrient i el gaiato de pastor. És la musa per excel·lència de les falles perquè bona part dels actes són posades en escena i a més algunes de les associacions de Sagunt tenen grup de teatre.

Terpsícore és la musa que delecta amb la dansa i, segons algunes llegendes, és la mare de les sirenes. En les falles, la dansa està present en les desfilades, en la programació de vetlades. La integració de la dansa moderna en el món de les falles és un desafiament pendent d'assumir.

Urània és la musa de l'astronomia, la didàctica i les ciències exactes. Ens interessa la intervenció de la musa perquè, encara que en aparença de monument, la falla és una estructura construïda a partir del coneixement de l'arquitectura en fusta, l'escultura amb material com el cartó i polietilè i el domini de la pintura.

La Falla Santa Anna té una base sòlida i disposa de les persones capaces de continuar la tasca realitzada. Em permetreu que expose a manera de

decàleg els principis que hem de defensar en el llibre de la falla:

El patrimoni lingüístic

La Falla Santa Anna no ha dubtat que la llengua de la falla havia de ser el valencià escrit seguint les normes acadèmiques, això en moments que determinats partits des de les institucions polítiques feren per confondre els valencians i enfrontar-nos amb els catalans. Eixa convicció empentà Josep Martínez Rondan, Santiago Bru i molts altres a posar-nos a disposició de la Comissió del Llibret que portava Josep Maria Francés. La llengua ben escrita i tractant temes importants forma part inseparable de la falla en els cartells del monument, del llibre i de l'oralitat dels presentadors. La llengua en la nostra falla ha estat tan important que un any, quan la comissió diga i l'artista Francesc Marco ho accepte, el tema central i les escenes podrien ser lletres humanitzades o animalitzades. I si el tema és massa metalingüístic, podem enllestir les històries amb ninots i lletres per reflectir els atacs més cruels que els valencians hem hagut de suportar per part dels que cerquen l'eliminació del valencià, l'ànima d'un poble. En qualsevol cas, els valencians estem obligats, encara que només siga per gratitud, a la defensa de la llengua, la qual fou en el segle xv la llengua més important del món occidental.

El medi natural

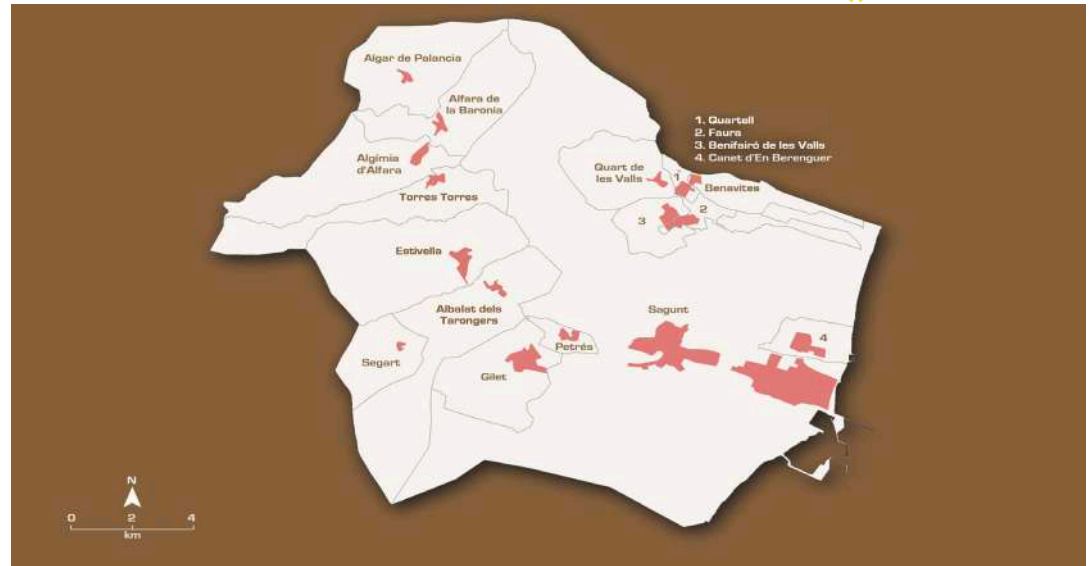
Santa Anna ha de continuar defensant el medi natural. La mar, que ha estat el camí del comerç des de l'antiguitat fins a l'actualitat: la navegació de cabotatge ha importat els materials que necessitàvem, des del peix del nord d'Europa al ferro, i ha exportat des del vi amb destinació a Europa a l'aiguarent que arribava a Amèrica. Ara el port és la destinació dels metaners més grans procedents d'Àfrica. La mar, les platges i els estanys són destinació turística de les persones de terra endins i conformen un sector productiu important per a la comarca. La plana litoral, amb els camps de cultiu, és un medi excepcional:

el blat, la vinya, l'oliverar, els fruiters, les lleguminoses, les verdures... han estat des de fa vint-i-cinc segles l'eix de l'economia de Sagunt i el seu territori; ho és encara i no deixarà de ser-ho.

Passejar pel camp és un privilegi que la creativitat ha d'aprofitar i fer-lo universal. Els tossals encantadors de Sagunt (Castell, Sant Cristòfol, Sonàmbula, Cid, Rabosero...) i les serres Calderona i Espadà ens protegeixen de les ventades de ponent i ens ofereixen talaies excepcionals com la Creu, el Garbí... Tots aquests ecosistemes ens ofereixen temes i històries molt plàstics per recrear-los en la falla.

Les restes antròpiques

No hi ha a València cap ciutat que dispose de tantes restes històriques com Sagunt i el seu territori de totes les èpoques. Del període ibèric disposa de restes a la ciutat i l'arse que va destruir Annibal l'any 220 aC: el traçat urbà, restes de la necròpolis, de les torres, de l'aqüeducte que aportava l'aigua, el pòdium del temple de la deessa protectora, cisternes, accessos a l'arse, monedes des del segle iv aC, històries de personatges de més de vint-i-tres segles com Boto Tegi, Babe Tibo, Abelix... Del període romà tenim igualment restes significatives com el fòrum senatorial, el teatre, restes del circ, de la Via Sacra, restes de la palestra, del fòrum municipal, del sepulcre de sant Vicent de la Roda... Del període visigòtic disposem de l'últim fòrum antic (la Plaça Major), les dues grans cisternes (de la Cadena i de Sant Miquel)... Del període islàmic comptem amb una rica toponímia i restes de muralles i torres al castell. Del segle xix, en la Guerra del Francès, el castell va ser condicionat per resistir el setge de Suchet i disposa de bateries, forns, hospital, dormitoris... La comarca disposa també d'importants restes antròpiques de totes les èpoques com els convents, les cases nobles dels pobles, les estructures hidràuliques... Tot això són un patrimoni inesgotable que pot inspirar una falla com la nostra que aposta pel patrimoni.

L'expansió de totes les arts

La comarca del Camp de Morvedre és menudeta, però compta en l'actualitat amb més de cent mil habitants. Una bona part de les persones han estudiat i es dediquen a la pràctica de les arts i les ciències més diverses: els mestres es dediquen a la didàctica del coneixement, però també de les arts com la música, la pintura i l'esport. Els músics conformen les bandes i orquestres. Els esportistes nodreixen els equips de futbol, handbol, bàsquet, atletisme, gimnasos... Els professors d'arts plàstiques ocupen llocs als instituts i al politècnic. El teatre a Sagunt té un nombre considerable d'autors i d'actors notables... Cadascuna d'aquestes arts poden ser i han de ser motiu de recreació en la falla, perquè cada dia més capten l'interés de la gent. Posem l'exemple del futbol, activitat en què la falla compta amb esportistes que competeixen en àmbits professionals: poden i han de ser motiu de ser recreats

en la falla per enaltir l'activitat, per criticar les mancances de les estructures, per ironitzar sobre els defectes de determinats esportistes i aficionats tal com es fa amb els polítics. ¿No creieu que Sagunt es mereix una falla que critique la política esportiva de l'Ajuntament, que no ha tingut la capacitat de crear un camp al costat del nucli històric?

La democràcia

També la democràcia com a ideologia, com a principi per a conuiu i governar-se, ha de ser tractada en les falles: les experiències exemplars de règims arreu del món on se segueixen els principis i són models exportables respecte de les dones, les minories, les diferències socials; els fets antidemocràtics, com l'empresonament sense motius, cops d'estat, terrorisme d'estat o policial; les democràcies retallades, encorsetades o desvirtuades que oculten la informació,

el temps suspès

falsifiquen relats, mantenen clavegueres, persegueixen opositors... Tot això, tractat en els llibres de les falles, permetria que al poble arribaren els batecs de la societat, que se sentira la democràcia com una ideologia activa amb basaments sòlids i que aguanta la ironia i el sarcasme quan té defectes. Recorde la Cavalcada del Ninot de l'any 81, l'any del colp d'estat de Tejero, quan el 23 de febrer segrestà el Congrés dels diputats, quan els tancs de Milán del Bosch ocuparen llocs estratègics de València: algunes falles ridiculitzaren els militars colpistes. Aquesta actitud liberal de les falles no ha de perdre's.

La llibertat d'expressió

La llibertat d'expressió de les falles en els cartells del monument, en la cavalcada i en els llibres és fonamental. De fet, sense la llibertat d'expressió no farien falta i a la llarga desapareixerien. Les falles són altaveus de crítica social i política, són termòmetres de la salut crítica de la societat valenciana. Recorde que les falles es rigueren molt de la beateria carpetovetònica respecte de la destapada de les dones i del masclisme. Representaren les estrangeres alliberades que als anys seixanta venien a les nostres platges i prenien el sol i el bany nuetes, i els reprimits espanyols les esperaven al voltat d'on havien deixat esteses les tovalloles. Una escena de la Falla Santa Anna fou destruïda als anys quaranta per un empresari que era criticat. Certament, la crítica fallera, com la de la premsa, no pot acarnissar-se en una persona o una institució sense motius i arguments, però

sí que pot censurar i desaprovar fets i comportaments personals i institucionals pocs ètics o contradictoris. La llibertat d'expressió no pot veure's negada pels tabús. L'humor, la ironia, el sarcasme, la falla, l'exageració... és consubstancial a les falles i permeten tocar amb finor i delicades els personatges i les institucions més dignes.

La igualtat davant de la llei

És molt fàcil de dir-ho, i a l'Estat espanyol es repeteix fins a la sacietat. Sovint s'entén per igualtat davant de les lleis que hi ha una llei, escrita i desenvolupada, i que tothom que la incomplisca pot ser jutjat i sentenciat culpable. Això no suposa de cap manera que totes les persones siguen iguals davant de la llei: en principi, tots no tenim les mateixes possibilitats d'eludir la justícia, tots no tenen les mateixes possibilitats de defensar-se pels coneixements i pels diners que costa un

procediment (de fet, encara tenim vigent la Llei Mordassa, aprovada per la majoria del PP)... La justícia, un dels pilars de la democràcia junt al legislatiu i l'executiu, fa aigua seguit seguit, sens dubte perquè té segurament la funció més important. Tinc en el cap les sentències sobre violència masclista en el matrimoni i en la societat, com és el cas de les bandes, i sobre les responsabilitats compartides dels fills en els matrimonis divorciats. En aquest camp, la crítica de les falles ha de ser crucial perquè és un altaveu que pot fer arribar a tot el món les injustícies subtils i no tan subtils protegides per la judicatura. Sempre ho hem fet, com mostra l'embarbussament: «Setze jutges d'un jutjat mengen fetge d'un penjat».

El respecte a les diferències físiques i psíquiques

La humanitat està formada per individus, i cadascuna de les persones està dotada

d'unes capacitats físiques i psíquiques pròpies i diferents de les dels seus congèneres. El fet planteja el principi del respecte a la diferència i veure en això una riquesa de la humanitat. Es diu amb molt de seny que en la diferència està la riquesa i la bellesa. Més encara, el temps passa i les potencialitats de les persones es poden desenvolupar positivament o retrocedir, fet que ha de moure els responsables socials a enfortir el concepte del respecte a les diferències per integrar les persones amb diferències en la societat. Al meu entendre, és el principi ètic per excel·lència; de fet, la persona que accepta i tracta amb naturalitat les diferències dels altres diuen que és «persona molt humana» o que «té molta humanitat».

Les falles també han de tractar el respecte a la diferència per integrar tots els individus en el projecte i per desdramatitzar la realitat. La Falla Santa Anna representà fa molts anys a Gori, un ximplet, un innocent de Sagunt que demanava almoïna i, quan la gent li donava una perreta, cantava i ballava una cançoneta: «Gori, Gori, Gori / sopetes amb oli». Vull entendre que, d'alguna manera, la Falla Santa Anna intentà integrar a Gori, com les bandes de música integren deficients per portar la bandera i fins i tot per tocar els platerets. Ara mateix Santa Anna té un xiquet amb la síndrome de Down totalment integrat des del seu naixement. Marcos és l'alegria de la comissió; amb majors i menuts es fa de voler, no hi ha faller ni fallera que no el conega i l'estime, i si hi ha festa i música ell és el primer en posar-se al capdavant igual que fa en les cercaviles i allà per on va.

El respecte a les diferències de credo

Les persones som el resultat de les tradicions dels pobles on hem crescut, en el més ample sentit. La forma externa revela el nostre origen: el vestit de fallera l'hem pres de vestits nobles d'època barroca, la brusa i els soquets del vestit dels llauradors del segle XIX, i així parlariem dels vestits populars de la península, d'Europa i del món sencer. Quan veiem un home vestit amb falda de quadres sabem que és un escocès, el mocador identifica les dones musulmanes, etcètera. Són formes externes i moltes no són antigues. Cal respectar el gust, tot i que el vent del temps s'ho emportarà. Jo recorde quan els xiquets vestíem amb pantalons curts fins als catorze anys. En el meu cas, això va succeir en el temps que es va generalitzar l'ús de la roba vaquera i les formes van ser escombrades de Sagunt. Més complicades són les creences religioses, la religió, que atribuïm a principis profunds i immutables i fins i tot hi ha religions que arriben a matar indiscriminadament perquè s'ironitza sobre el seu déu. El concepte de déu ha estat elaborat òbviament pels humans, i si no fora un concepte intel·lectual no seria res. No vull dir amb això que els creients deixen de tindre fe en el seu déu i la transcendència; simplement vull dir que el que per a uns és sagrat per a altres és una tradició. A Sagunt, durant dos mil sis-cents anys d'història, el concepte de divinitat ha canviat almenys cinc vegades (politeisme ibèric, grecoromà, monoteisme jueu, cristià i islàmic). Les falles han de tractar el tema, si més no per desdramatitzar.

Recreació de la cançó històrica

A la Falla de Santa Anna regna sempre l'alegria, a la Falla de Santa Anna regna sempre el bon humor, perquè tenen a mansalva molta força i empatia, i amb treball i bona gana curen penes i dolors.

A la Falla de Santa Anna regna sempre l'alegria, a la Falla de Santa Anna regna sempre el bon humor, perquè omplin la butxaca del millor que dona la vida: l'amistat que mai s'acaba i és germana de l'amor.

A la Falla de Santa Anna regna sempre l'alegria, a la Falla de Santa Anna regna sempre el bon humor, perquè tenen esperança, il·lusió, fantasia i manera heretada per la tasca dels majors.

A la Falla de Santa Anna regna sempre l'alegria, a la Falla de Santa Anna regna sempre el bon humor, i estem segurs que la flama de la falla infinita s'escampe a cada casa i en gaudisca la calor.

il.lusió volem falles

Eva Marco i Raro

La pluja cau suaument mullant els carrers, pareix que el cel plora perquè enguany la sàtira i la crítica, els ninots i la comissió no estaran fent rebombori al carrer. Hui és catorze de març i un silenci assola la ciutat, les falleres i els fallers veuen, amb preocupació i angoixa, les il·lusions de tot un any tombades però pensant que hui és millor per a tot el món aturar-se i tenir cura confinant-se a casa. Així i tot l'ansietat d'un futur incert es respira a l'ambient.

Les no falles del dos mil vint seran per sempre recordades però desitgem que siguen irrepetibles i úniques a la història fallera.

Els mesos van passant i la situació va cap a crear una societat diferent sense abraçades, ni besos ni mostres d'afecte.

A les comissions les reunions són per videoconferència; amb el temps i a poc a poc reprenem les activitats i tornem amb mascareta i gel a la nostra segona casa: El casal.

Volem falles tornar a sentir l'olor a pólvora

És setembre les traques no es senten cada dissabte o diumenge com abans perquè enguany no tenim proclamacions ja que els representants continuen al càrrec que ostentaven en 2020 i la situació no ens dona treva.

Les comissions falleres tampoc s'engalanen per pujar al Teatre Romà per a exaltar a les màximes representants de les falles al Camp de Morvedre.

Volem falles! Tornar a sentir l'olor a pólvora, gaudir de la música de les bandes, anar carregades de flors a l'ofrena, viure la germanor fallera, engalanar-nos amb la nostra indumentària tradicional i sentir-nos orgullosos d'aquesta festa, la millor del món. Una festa reconeguda com a Patrimoni Immaterial de la Humanitat.

No podem oblidar que gràcies a les falles es creen molts llocs de treball; alguns tal volta estarien hui desapareguts: artistes fallers que donen vida als monuments, la llavor artesanal que realitzen els orfèvres

LA FALLA SANTA ANNA

que amb les seues mans cincellen les pintes que lluïm les falleres, les botigues dedicades en exclusiu a la indumentària, les modistes que confeccionen els nostres tratges (alguns d'ells naixen de telers antics que són veritables tresors), la pirotècnia que ens fa tindre sensacions especials amb les mascletades i castells que il·luminen el cel i ens fan somiar.

Volem llançar una crida fallera d'il·lusió imaginant les falles: sí, enguany les falles seran diferents però tindrem falles.

Plantarem els cadafals amb mascareta tots a una junt a l'artista, com sempre, i per fi lluirà la falla al carrer, tal volta escortada per un nou acompanyant: el gel. I es podrà visitar amb cura al carrer i també virtualment per la web de la comissió.

Les Falleres Majors lluiran un nou complement: la mascareta, i amb reducció d'aforament replegaran els premis a l'auditori prop de l'Ajuntament mentre la comissió seguirem l'acte en directe per internet.

I amb devoció i distància tornarem tots a lluir indumentària fallera portant-li flors a la Verge dels Desemparats. La pólvora tornarà als carrers i la nit del 19 de Març es farà "la cremà" reduint a cendres no sols els monuments sinó també les falles irrepitibles de 2020-2021, esperant que el foc purifique un exercici faller atípic i renove la festa iniciant un nou cicle faller ple d'alegries i esperança .
Octubre 2020.

Nota: A la fi no va estar possible i tampoc vam gaudir de les falles al març de 2021.

estimat mat Paco més que un ar- tista faller

Eva Marco i Raro

Estimat Paco, aquesta, la teua falla vol agrair-te totes les hores dedicades, totes les idees aportades i tot l'esforç que has posat per portar endavant tots els nostres projectes. Et dediquem de tot cor este article orgullosos del teu treball i de tot el temps que hem compartit ací en la nostra família santannera.

Tu Paco ets més que un artista faller que any rere any crea amb fusta i cartró de manera tradicional una falla que serà plantada en març.

Ets **el nostre faller** que col·labora en les setmanes culturals, en les carrosses de la cavalcada i en l'ornamentació del carrer.

Ets **l'artista** que ha compartit el seu art als decorats de les nostres presentacions principalment als anys 90 i 2000 quan les presentacions eren molt elaborades. També per algunes representacions teatrals has creat "atrezzo" i decorats.

Ets genuïnament **saguntí**, de les teues mans van sorgir els símbols d'identitat dels nostres guardons, el "bou ibèric" del "Saguntí de l'any", i la porta d'Almenara de

les nostres Setmanes Culturals. També les reproduccions a escala del nostre teatre romà que estan en moltes cases, no sols a Sagunt sinó també arreu del món.

Ets **amable, pacient i comprensiu**. Quan la comissió et demana alguna cosa, hi estàs de manera incondicional. Dóna igual quina bogeria s'ens haja acudit a l'equip de llibret, als de cavalcada, per a la presentació o per a l'ornamentació de carrer. Paco t'escolta i t'ajuda.

Ets artista de la **sàtira i la crítica**. Sempre ets capaç de crear alguna escena graciosa criticant la política local o qualsevol esdeveniment curiós.

Al 2008 et vas jubilar de la teua professió de bomber de la qual vas gaudir d'una manera especial. Ja que pocs artistes apaguen el foc de la seua propia falla. Tú, l'artista creador de la falla que plantàvem a la plaça, el dia de la cremà estaves encarregat de controlar el foc. Quanta xicalla (ara ja majors) ha gaudit amb tú d'aquest moment especial dirigint la mànega d'aigua cap als edificis de la plaça? Quants bons moments al costat de

La teua comissió hem gaudit i en seguirem gaudint?

Però de moment d'artista faller no t'has jubilat . I saps que tenim pendent una plantà i una cremà.

Ja ens havies anunciat que al 2020 seria l'última falla que volies plantar però a punt de traure les peces del taller ens van suspendre les falles i la falla amb el lema " Brutícia" està esperant al teu taller el moment de ser plantada.

Pareix que sabia que era l'última que plantaries a Santa Anna i no volgué deixar solitari el taller, resistint-se a ser plantada. Segurament al setembre gaudirem d'ella.

impressionant que ha deixat empremta i serà per sempre recordada.

Foto falla Teatre Romà 1982

"La Barraca", també ben estimada, plantada en 1978, una reproducció d'aquesta vivenda tradicional de l'horta de València, dedicada a En Vicent Blasco Ibáñez i la seua estimada obra literària. Rematada pel bust del nostre il·lustre escriptor. Esta falla fou visitada pel seu fill Sigfrido. Va estar una falla guardonada amb el Primer Premi de la Secció Especial.

La primera falla que vas plantar a Santa Anna al 1975 amb una temàtica molt actual, encara que a l'època era tota una primícia fou : " La defensa dels drets de les dones". Una dona amb un escut i una espasa era el remat de la falla i vam aconseguir el Primer Premi d'Enginy i Gràcia.

Foto falla

La defensa dels drets de les dones 1975

Foto falla La Barraca 1978

Falles inoblidables del nostre artista.

Si recordem alguns dels monuments que han eixit de les teues mans, creacions que ni la comissió ni la ciutadania oblida, podríem nomenar uns quants però la falla més emblemàtica i monumental va ser el **Teatre Romà** de Sagunt, una reproducció feta a escala 1:5 que es va plantar a 1982. La falla era visitable i pel seu passadís es podia gaudir d'una exposició amb peces arqueològiques i segells antics que va organitzar el Centre Arqueològic. Va estar declarada fóra de concurs per la Junta Local Fallera de Sagunt i premiada per diverses entitats com el Ministeri de Cultura, fins a huit estandards va rebre aquest monument faller. És la falla, amic Paco, que tota la ciutadania saguntina té guardada en el seu record . Una falla

La crítica local una constant al teu treball.

Les escenes i el cos central de les teues falles sempre han portat la crítica local com a temàtica principal. Entre les crítiques més polèmiques podem destacar: la denúncia de la pedrera a les faldes de la muntanya del castell que després es va reacondicionar i la falla d'homenatge al Mestre Rodrigo que a la fi es va fer un monument a la glorieta. Crítiques com l'abandó de tot el castell fent també un homenatge al Col·lectiu pel Patrimoni i als Voluntaris que tant treballen pel nostre patrimoni o les reclamacions d'un nou museu arqueològic i industrial. També cal

destacar la crítica de l'intent de segregació amb el monument que tenia com a remat l'Alt Forn 2 i el bou ibèric, elaborats amb la tècnica de la vareta. I altres com la defensa de la nostra Marjal dels Moros amb una bonica escena d'ànecs i fotges o el Pont dels Sospirs al 1998 criticant la necessitat de creuar el riu per a afavorir l'expansió de la ciutat.

Les teues falles amb la crítica local porten **segell propi** sempre parlant del nostre municipi i de la nostra comarca, ajudant-nos a reflexionar com millorar la nostra ciutat.

El Taller de Paco

El teu taller a més de ser el lloc de treball i creació de cada falla, sempre ha estat obert a tots. Per a realitzar la carrossa de la cavalcada fallera, per a guardar les carrosses de la FJFS que cada any utilitzen les Falleres Majors i les Corts d'Honor en diferents actes, per a finalitzar o pintar part de l'ornamentació del carrer... Això sí, la neteja i l'ordre és la característica principal del teu taller.

Un taller que sempre ha estat viu, allí et podem trobar al costat de David, el teu fill i també artista de la nostra falleta infantil des de 2006, ell ha heretat de tu l'art i l'estima per fer falles.

El taller és un **lloc de convivència** d'amistats, comissions falleres i personal col·laborador. Igual s'organitza un simple esmorzar amb els artistes del veïnat o amistats, com es realitza el nostre tradicional **"sopar del ninot"** a punt d'iniciar-se els dies de plantà.

Ara des de fa uns anys també anem al taller per a fer el bateig de la falla. Un dia que tota la comissió espera amb gran il·lusió.

El teu taller l'han visitat les escoles de la comarca, persones vinculades a la política i grans personalitats com el Mestre Joaquim Rodrigo en l'any 1982 quan finalitzaves la falla del Teatre Romà.

El taller i el teu treball han mantingut l'essència de la tradició amb l'ús de la

fusta, del cartró i la tècnica de la vareta. De fet en la falla del Teatre vas utilitzar tres tones de fusta. Sempre has defensat la cremà tradicional evitant eixe fum negre que provoca el suro blanc.

Gràcies Paco, per la teua generositat i per tindre sempre obertes les portes del teu taller.

Artista autodidacta

Paco, ets un artista autodidacta. Sempre t'ha agradat l'art i t'haguera agradat anar a l'Acadèmia de Belles Arts de València, però les dificultats de l'època ho van impedir.

Quan tenies catorze anys vas crear la teua primera falleta per al teu barri ajudat per la xicalla, la plantareu al carrer Mariano Benlliure amb restes de cartró i fusta del magatzem de Monsonís. Vau criticar la falta d'il·luminació al carrer.

La teua inquietud artística et va fer reproduir un teatre romà amb argila quan estaves cuidant un bancal de melons a la partida de Montiver, tenies setze anys.

La influència de l'artista faller **Alberto Rajadell** va estar providencial per començar a treballar com a tal. El vas conèixer a la fusteria de la Pasquala on li tallaven fusta de xop, i poc després Rajadell et proposà ajudar-li a fer la falla la Marina en un baix del carrer Naranjo. No vas dubtar en acceptar i començar a donar ales a la teua afició.

El mestre es quedà admirat amb l'habilitat que tenies amb la fusta i la rapidesa amb la que posant claus li donaves forma, iniciant així la teua trajectòria com artista faller.

Moltes comissions han posat en tu la confiança de fer la seua falla, no sols en Santa Anna hem gaudit dels teus monuments, falles com El Mocador, Camí Reial, La Palmera o El Trencall i alguna més que segurament oblide. Totes elles hem compartit el teu caràcter obert i el teu geni actiu i responsable a l'hora de plantar. Quaranta-sis anys braç a braç amb la teua falla, la Falla Santa Anna, encara que són quaranta-quatre les falles plantades amb nosaltres, esperant a plantar la quaranta-cinc.

Tota una vida compartint amb nosaltres la teua passió per les falles i des d'aquestes pàgines la comissió volem agrair a la teua família, especialment a la teua dona Carme i als teus fills, la paciència i el suport que t'han donat al llarg de tots aquests anys.

Gràcies, **Francesc Marco i Tortajada** pel teu treball, per ser tan bon faller i amic. Santa Anna està molt orgullosa i molt prompte per fi estarem tots junts com sempre, preparant enguany la plantà i gaudirem de les escenes, de veure el monument il·luminat a la plaça i quan arribe la cremà tancarem el cicle faller i com sempre tots junts pensarem que criticarem i plantarem el pròxim any.

el lector

Jose Tena i Tejado

El senyor del jersei groc s'asseu cada dia a la terrassa i llig. Sembla un home apegat a un llibre, una gàrgola que no admira l'horitzó. Amb la ratlla dels cabells perfecta i desprenent una vetusta aroma melosa de colònia descatalogada, baixa cada dia de l'habitació, es desdejuna sol, s'encomana a la terrassa i llig. La ingesta de paraules quotidiana és el seu manteniment i el seu bé més preuat. Tant és així que no en deixa escapar ni una amb la resta de persones de la residència. És un diàleg mut entre confessor i feligrés, sense que ningú sapiem els pecats comesos ni la penitència autoimposada. El seu ingrés en el centre va vindre acompanyat d'una donació a la biblioteca de desenes de

caixes amb novel·les variades i d'aspecte immaculat. Era, sense dubte, el resident amb més pertinences i, per contra, menys afany de notorietat. Llevat, això sí, pel color virolat del jersei.

Vaig intentar que ens acompanyara en qualsevol de les activitats grupals que proposàvem, però va ser debades. No li interessaven les pel·lícules, les manualitats o els jocs, i com que mostrava estar en plenes facultats i la seua màxima era una activitat tan culta com la lectura, el deixàvem desertar. Era com el fill superdotat al qual no molestes perquè confies en el seu èxit, i alhora tems que qualsevol paraula seua deixi al descobert

la teua mediocritat com a progenitor. Només una vegada ens va honrar amb la seua presència, en un vulgar intent de club de lectura. Es va presentar com Leocadi, al qual podíem anomenar Leo. Dels sis participants, tres no es van llegir complet el llibre, dos el van abandonar per classe de pintura i un altre el va subratllar de dalt a baix. Leo es va excusar argumentant que volia cenyir-se als llibres de la seua pròpia donació. Des d'aleshores, no va tornar a mostrar interès per res ni ningú que l'envoltara. Podíem dir-li Leo, precisament Leo, tenia collons la cosa...

Allò que no saps, resulta atractiu; el que no tens, en objectiu es converteix. I així el senyor Leo es va transformar en un jeroglífic creat perquè jo el desxifrara. L'observava de reüll mentre entrevistava altres usuaris, revisava el seu estèril historial de visites i intentava traure-li conversa en les hores de les menjades. Però en la vida de Leo només actuaven amb interès els personatges de les seues novel·les, i tota noció de realitat era poc més que una d'eixes descripcions eternes dels llibres, que omplien pàgines i diuen poc.

Vaig prendre la decisió d'imitar-lo en l'estoneta lliure de l'esmorzar. Em vaig asseure al seu costat a la terrassa amb un llibre entre les mans, títol triat per pur atzar, i saludant-lo sense voler mostrar-

li atenció vaig fer com si llegira. Passada una setmana, i sense aconseguir el més mínim gest de companyia per part seua, em vaig deixar absorbir per la lectura. I així va transcórrer una altra setmana més, fins que vaig acabar la novel·la, la qual, ho he d'admetre, em va tocar de ple. Deguí sospirar d'emoció continguda o transmetre d'alguna manera la meua angoixa ja que, de sobte, la meua parella de lectura va tancar el seu llibre i per primera vegada em va sostindre la mirada. «Eixe llibre va tardar Chirbes¹ vint anys a escriure'l, i tres mesos després de publicar-lo va morir» em va dir. Com de fàcil que resulta pecar i quant de temps costa a u confessar-se!

Leocadi, de setanta-un anys, va entrar en la residència de manera voluntària, uns mesos després de perdre la seua parella, amb la qual va conviure més d'un quart de segle. Hernan va ser l'amor de la seua vida. El va conèixer en una cafeteria on es trobaven, de matinada, cada dia abans d'acudir als seus respectius treballs. Va ser Hernan qui, un matí, va agafar la tassa i es va asseure al seu costat: «A les sis del matí no tens ganes ni de parlar, excepte si és per a una conversa interessant», recorda que li va dir, i des d'aquell dia van desdejunar junts i junts també acomiadaven la jornada. «Llegia sense parar», em va dir Leo, «els seus

llibres eren els fills que mai vam tindre. Ell gaudia de totes aquestes històries d'amors prohibits i somiava de proclamar el que teníem, però per a la resta del món sempre vam ser dos amics fadrinots que temen morir-se a soles. Ara llig els seus llibres per a continuar coneixent-lo i estimant-lo encara que no el tinga amb mi. Llegint-lo, tornem a viure el nostre amor de mil maneres diferents».

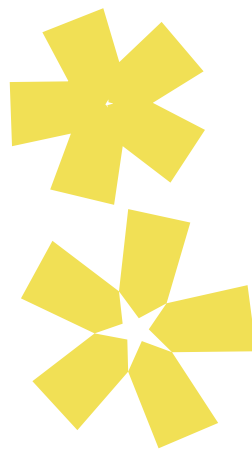
Des d'aquell dia, sempre que puc, m'assec uns minuts al seu costat i, en silenci, llegim. No em va parlar més d'Hernan, però jo vaig anar retratant-lo amb traços de tinta negra. Pel que fa al jersei groc, vaig intuir que Leocadi per fi feia un pas en això de fer-se visible.

¹ París-Austerlitz (Rafael Chirbes, 2015)

pro- grama de festes

2021

* **Santa Anna 2021**
SAGUNT

31 d'agost de 2021

Ornamentació del carrer i plantà de la falla a la Plaça de l'Algepsar.

1 de setembre de 2021

Cercavila a Gilet i Faura.

2 de setembre de 2021

Entrega de premis i cercavila a Sagunt.

3 de setembre de 2021

Cercavila al Port.

4 de setembre de 2021

Ofrena de Flors a la Verge dels Desemparats.

5 de setembre de 2021

Cremà dels nostres monuments.

"Es celebraran els actes en funció de la situació epidemiològica".

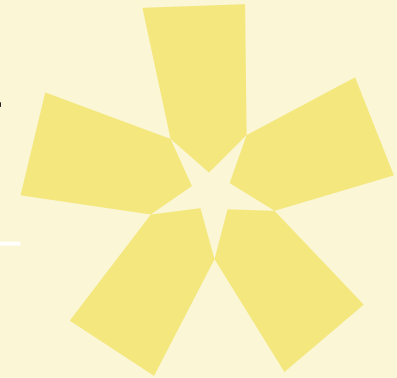

NOTA: Totes aquelles persones que desitgen apuntar-se a la nostra comissió, ho podran fer al nostre casal situat al carrer Na Marcena, 3, de Sagunt.

Col·labora: Ajuntament de Sagunt

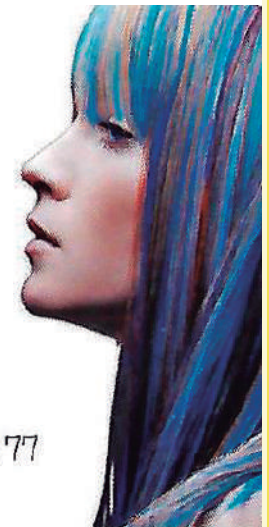
La A.C. Falla Santa Anna agraïx als nostres anunciants, col.laboradors i institucions la seua aportació per a fer possible la creació d'aquest llibret

Camí Real, 87
Teléfono, 96 266 32 01
SAGUNTO

Camí Real, 123 • SAGUNTO • Tel. 96 18 38 77
 Peluqueria Creativa INMA Estilista

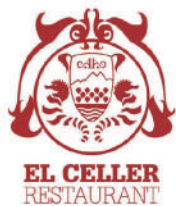

El Celler. Faura

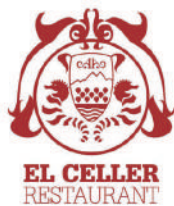
El lugar donde celebrar.

EL CELLER
RESTAURANT

EL CELLER
RESTAURANT

EL CELLER
RESTAURANT

EL CELLER
RESTAURANT

EL CELLER
RESTAURANT

EL CELLER
RESTAURANT

EL CELLER
RESTAURANT

EL CELLER
RESTAURANT

EL CELLER
RESTAURANT

EL CELLER
RESTAURANT

EL CELLER
RESTAURANT

Whatsapp 620 24 28 57

CARRER CAVALLERS 13

Teléfono 96260 50 05

VISITA PÀGINA WEB
WWW.ELCELLERFAURA.COM

EL CELLER
RESTAURANT

EL CELLER
RESTAURANT

EL CELLER
RESTAURANT

EL CELLER
RESTAURANT

EL CELLER
RESTAURANT

EL CELLER
RESTAURANT

EL CELLER
RESTAURANT

EL CELLER
RESTAURANT

EL CELLER
RESTAURANT

EL CELLER
RESTAURANT

EL CELLER
RESTAURANT

EL CELLER
RESTAURANT

EL CELLER
RESTAURANT

EL CELLER
RESTAURANT

EL CELLER
RESTAURANT

EL CELLER
RESTAURANT

EL CELLER
RESTAURANT

EL CELLER
RESTAURANT

EL CELLER
RESTAURANT

RESTAURANT **EL CELLER** FAURA

EL CELLER
RESTAURANT

EL CELLER
RESTAURANT

EL CELLER
RESTAURANT

EL CELLER
RESTAURANT

EL CELLER
RESTAURANT

EL CELLER
RESTAURANT

EL CELLER
RESTAURANT

EL CELLER
RESTAURANT

EL CELLER
RESTAURANT

EL CELLER
RESTAURANT

SAGUNTO DISTRIBUCIÓN S.L

**EXPERIENCIA EN DISTRIBUCION Y VOCACION
DE SERVICIO A LA HOSTELERIA**

C/ Puig de Santa María, 10

Tel. 96 265 08 10

Fax 96 265 06 67

SAGUNTO (Valencia)

GRANJA SAGUNTO

Nazario Sanz

Ctra. Petrès-Albalat s/n
46500 SAGUNTO

tel-fax: 616 94 71 75

Loterías y Apuestas
del Estado

ADMINISTRACIÓN DE
LOTERÍA Nº 1

CARUANA

"La más antigua de España, concedida por el Rey Carlos IV en 1790"

Pl. Cronista Chabret n.8
46500 SAGUNTO
VALENCIA

Tlf. 96 266 15 76
loteriacarwana@hotmail.es

la panaderia trencó

Elaboramos tu pan de cada día
de manera artesanal.

Horno Avda. Santos Patronos Nº 30

Telf. 644 97 05 54

Horno Avda. Doctor Palos Nº3

Telf. 644 97 00 98

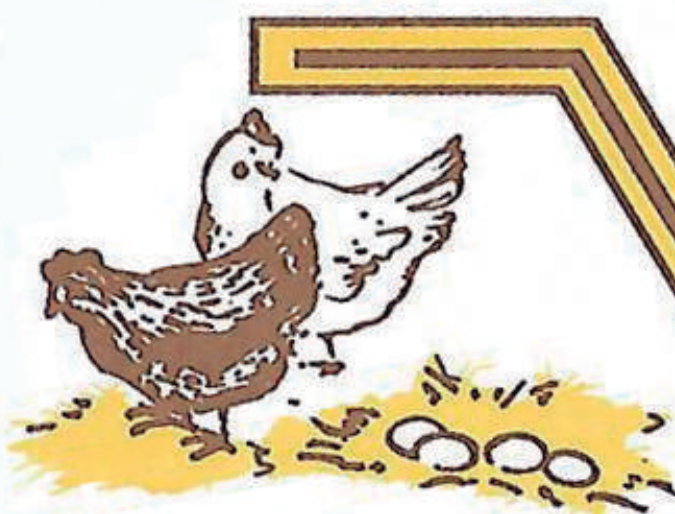
Horno Campoamor Nº 10

Telf. 96 266 19 49

Horno - Cafetería: Avda. Montiber

Telf. 96 265 11 88

www.facebook.com/PanaderiaTrencó

Huevos

Sales, s. l.

R.D.G.S. 14.01228/CS

LOS MÁS NATURALES

FORN-PASTISSERIA

SAL I SUCRE

Sal i Sucre

Jose Antonio Ruiz Garcia
Ifno: 62 62 25 002

ARTESANIA

COMUNITAT
VALENCIANA

Ana 660 234 612
Begoña 620 012 379

TRAIEM EL MILLOR DE TU

HEM TORNAT!

FA- DOSMIL21
LLES

CONTACTE

www.panalfallero.com

info@panalfallero.com

606 983 973 / 628 63 84 13

96 322 22 74

Belladona

Centro de Belleza

644968046

San Francisco, 1 bajo izqda, Sagunto

Mar

Indumentaria
Bordados
Serigrafía

tlf. 960 05 25 61

C/ Del trabajo 17 bajo 46520 Puerto Sagunto

HUMONNOS

TIENDA ESPECIALIZADA

VAPEO - SHISHA - GROWSHOP

AVENIDA SANTS DE LA PEDRA, 35Bj

(ENTRADA POR ESTANCO)

629688243

HUMONNOS@GMAIL.COM

pilar

“ CHARCUTERIA SELECTA ”

PILAR DE LA FUENTE

Tel: **625 470 098**

Mercat
Sagunt pto. **34**

**Ramón
Gimeno**

**Grifería - Baño
Materiales
Construcción**

**Azulejos
Rústico
Saneamiento**

Ctra. Nac. Valencia-Barcelona, km. 25,2
46500 - Sagunto (Valencia)

Oficina:
Tel.: 96 266 02 09
Fax: 96 265 42 81

Exposición:
Tel.: 96 265 40 03
Fax: 96 265 42 82

CARNES FRAN

EMBUTIDO ARTESANAL

Plaza Blasco Ibañez 11 - Tel. 96 265 12 96

TALLERES CIVERA

CHAPA - PINTURA - ROTULACIÓN - PULLIDO

Vicente Civera e Hijos

e-mail: tallerchapapinturacivera@hotmail.com
Avda. País Valencià, 28 - Tel. y Fax: 96 266 04 21
46500 SAGUNTO (València)

INYECCION DIESEL
Y REPARACION
DE MOTORES DIESEL

CARRETERA DE
SAGUNTO - BURGOS, KM 1

TELEFONO: 96 266 14 40

FAX: 96 266 15 28

Sirep

*Alda. Sants de la Pedra, 1
46500 Sagunto - Valencia
Tel. 96 265 02 45*

desde
1974

Pascual

Carnes Selectas

*Fiambres y embutidos frescos de primera calidad
Benavites 2-tel: 96 266 14 01 - 677 02 44 49
(junto esquina Dor Palos)*

Sagunto

HORNO - BOLLERIA
PASTELERIA

PA i DOLÇOS AMPARIN

C/. Benifairó, 8 - Tel. 96 265 00 40
C/. Raseta, 31 - Tel. 96 266 07 57
C/. Partida de l'Oliba - Tel. 96 266 54 90
46500 SAGUNTO

BAR - RESTAURANTE
Raco de pep
Menu Diario

Cerrado los Martes

635 422 588
Plaza de la Pescadería, 8, Sagunto, Valencia

*RESTAURANTE
CONTINENTAL*

**Avda. País Valencia, 2
SAGUNTO - VALENCIA
Tel. RESERVAS:
960 656 332 - 676 035 787**

**F A R M A C I A
Avelina Escrig**

**Plaza del Algepsar; 10 · 46500 SAGUNTO
☎ 96 266 16 52**

el nou
wizard

**C/PUIG DE PASQUES, 1
TELF.: 963 948 360**

CAFETERIA CA IULIAN

Telf.: 666689038

c/ huertos, 30. SAGUNTO

FARMACIA CONDOMINA, C.B.

C/ L' Hort D' Ais, 5
46500 - SAGUNTO

Tel.-Fax: 962661146

farmaciacondominacb@gmail.com

ENCÉN LES
TEUES IDEES

DISSENY
IMPRESA
PRODUCTES
PER A
ESDEVENIMENTS

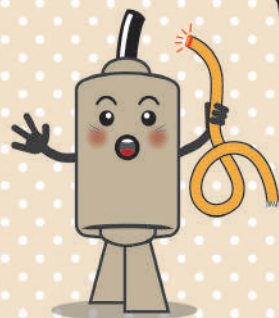
☎ 960 716 526

☎ 697 576 862

f Segueix-nos

info@eureka-soluciones.com

PRODUCTES "XAXIS"
amb sentiment valencià

by eureka
SOLUCIONES

XAPES, MAQUETACIÓ I IMPRESSIÓ DE LLIBRETS, LONES, ESTENDARDS,
INSÍGNIES, QUADRES COMMEMORATIUS, REGALS PERSONALITZATS...

I MOLT MÉS!

Electrificaciones Valls Saguntinas SLU

Comprobaciones Eléctricas
Mantenimiento e Instalación AT y BT

evasa.slu@hotmail.com

623.19.00.68

CARNICERIA PEPI

EMBUTIDOS CASEROS
HAMBURGUESAS ARTESANAS
ELABORACION PROPIA

TELF. 96 266 29 93

C./ ROMA. nº 2
46500 SAGUNTO
VALENCIA

carniceriapepi.roma2@hotmail.com

Artesanos desde 1939

Horno de la Ollería

**Panadería - Bollería
Pastelería**

ARTESANIA

COMUNITAT
VALENCIANA
D.C.A. Nº 3799

VICENTE SANCHIS - Maestro Palanca, 14 - Tel. 96 266 08 56 - SAGUNTO (VALENCIA)
C/ Emilio Llopis, 17 - Tel. 96 265 09 54 - SAGUNTO (VALENCIA)
C/ Camí Real, 124 - SAGUNTO (VALENCIA)

Mesón El Cordobés

962664335-658915143

- Arroces por encargo ·
 - Menú diario ·
 - Cocina casera ·
- Carnes y pescados ·

Mesón Carretero S.L.

Cocina mediterránea
c/ Albalat, 5, 46500
Sagunt

Cocina de mercado para llevar

Cami Real 15 · Sagunto, 46500
tel. 963 947 844

deliK.sagunto@gmail.com

📞 682 203 715 **f** **i** @deliK.sagunto

Cafetería Fabre

C/ San Francisco, 32
46500 Sagunto
962664110

**DIPUTACIÓ DE
VALÈNCIA**

Ajuntament d'Ajuntaments

“Aquesta comissió a rebut una subvenció per part de la
Diputació de València per a la celebració de les Falles 2021”

Leed Valencia

Agencia de viajes

635019938

[Http://www.leedvalencia.com](http://www.leedvalencia.com)

Leed valencia travel

Leedvalencia69

Info@leedvalencia.com

Sayas

Floristería desde 1965

c/ Trabajo, 23 - Puerto Sagunto 962 672 643

ACADEMIA DE INGLÉS

CENTRO PREPARADOR CAMBRIDGE
CENTRO ACEICOVA Y FECEI

Avd. Montiber 3A (SAGUNTO)
Tlf.96-306.68.60/622449774

le
s'qmet
s'qmet*

AGR OCAMP CANET S.L.

**C/ Artista Faller s/n (Pol. Industrial)
46529 Canet d'En Berenguer (Valencia)
Tel/ Fax: 962678500
Móvil: 722441805**

